

Malika

¹ Imhola inofu ija Yesu kilisite, uMwana ghwa Nguluve. ² Ndavule lilembilue mukitabu kya m'bili u Isaya, “Lolagha nikunsuung'ha unyamhola ghwango akulongolele, ujuo ghwe ikuling'anisiagha isila.” ³ Ilisio lya muunhu nipilikika kuhuma ku lihaka liiti, munnosekesyaghe u Mutwa u Nguluve isila na kuling'hania muno kya ilila”. ⁴ Pepano u Yohana u mwofughi akatengula ku pilisia ku lihaka, kuuti avaanhu valataghe inyivi save nakuwofughua. ⁵ Avaanhu kuhuma mulikaja lya Yerusalem na mukighavo kyoni ikya Judea, vakalutagha kwa Yohana, vakalatagha inyivi save. ⁶ UYohana akafwalaghha umwenda ghuno għutendilie nulwagħe lwa ngamia akipinyagħha nulukova munsana, na kulia imhaasi nu vwuki. ⁷ Akapulisyagħha akatis-sagħha, kwale jumo ikwisa mumbele mulyune unya ngufu kukila une, juno naninogħile nambe kuva m'banda ughwa kuhudula utukova twa fil-latu twake. ⁸ Une nikuvofughha na malenga, neke umwene ikuvofughagħha nu Mhepo u Mwimike.” ⁹ Lulya humile mufighono ifio ulwakuuti u Yesu Kilisite alisile kuhuma ku Nazaret ija ku Galilaya, akaluka kwa Yohanani na kukwofugua nu mwene mukikogħha ikya Yolidani. ¹⁰ Ye ofughue unsiki ghughuo akahuma mumalenga, akavona uvulanga vudinduka, na ju Mhepo hwene ng'hunda akiika pa mwene. ¹¹ Pe ilisio likahuma kukyanya likati, “Uve veve

mwanango mughanike. Nikukelile fijo uve.”
12 Kange nakalingi u Mhepo akamulongosia u Yesu kuluta kulihaka. **13** Akikalagha ifighono fijigho fine, agheluagha nu setano. Alyale nifikanhu ifnge ifya mulisoli, navanyamhola vakan’tangagha. **14** pa mbele u Yohani ye akolilue, u Yesu akalika ku galilaya ipulisia imhola inofu ija Nguluve, **15** akatisagha, “Unsiki ghwa ghufikile, kange uvu twa vwa Nguluve vulipipi. Mulataghe na kukwitika inyivi si-inu mu livangili”. **16** Yeakilila mulubale mu lisumba lya Galilaya, akabona u Simoni nu ANdeleeya vitagha inyavu save mulisumba, ul-wakuva valyale valovaji. **17** U Yesu akavavula, “Mwise, mumbingililaghe, nikuvavika kuva valovi va vaanhу.” **18** Unsiki ghughuo vakasileka inyavu save vakam’bingilila. **19** Unsiki u Yesu ye aghendile akasiki padabe, akam’bona u Yakobo mwawa ghwa Zebedayo nhu Yohani vanyalukolo vake; valyale mu ngalava vitenda inyavu. **20** Voope akavakemela vakamuleka uvise ghwave u Sebedayi mun’akte mu ngalava palikimo navavombi vaake, vakam’bingilila. **21** Ye vafikile ku Kapelaumu, ikighono kya Sabati, vakingila mu sinagogi na kuvulanisia. **22** Vakadegha imbulanisio ja mwene, ulwakuva alyale ivulanisia hwene muunhu nya vutavulilua nakavulanisi-agha ndavule avalembi. **23** Unsinki ghughuo umuunhu alyale mu sinagogi jivanave alyale nilipepo ililamafu, akakoola, **24** akati, “Tulini kikibikya kuvomba nuve, Yesu ghwa Nasaleti? Ghwisile kukututipula? Tukagule uliveni? Uve

ulimwimike ghwemwene ghwa Nguluve!” ²⁵ U Yesu akalihwetukila ili pepo ililamafu akati, “kimihe huma mun'kate mwamuunhu uju!” ²⁶ Nili pepo ililamafu likamughwisia pasi na kuhuma mun'kate mwamwene unsiki ghuno akakolala kulisio ilivaha. ²⁷ Avaanhu vooni vakadegha, kange vakaposesania vene, “Senyiki isi? Isi se mbulanisio imia inyavutavulilua? Idagha amapepo ghope ghikunda!” ²⁸ Imhola sa Yesu sikakwila ng'hani ng'hani mukighavo kyoni ikya Galilaya. ²⁹ Ng'haning'hani ye vahumile kunji mu sinagogi, vakingile mu nyumba ija Simoni nu ndeleeya Vyalyale u Yakobo nu Yohani. ³⁰ Lino un'kwive ghwa Simoni alyaghonelile alyale n'tamu ghwa homa, ng'haning'ani vakam'bula u Yesu imhola sa mwene. ³¹ Ye afikile, akan'kolo nuluvoko, akamwinula, ihoma jikabuka kwa mwene, akategula kukuvatengelela. ³² vwilile unsiki ilijuva ye lisemile, vakamuletela avatamu vooni vano valyale vivavua, na vanya mapepo. ³³ Ilikaja lyoni valyakong'anile palikimo pa mulyango. ³⁴ Alya vasosisie vinga vano valyale ninamu avanyanamu sino sili papinga na pidagha amapepo minga, looli nakaghalekelagha amapepo ghajove ulwakuva ghalya manyile. ³⁵ Alyasimuike kujighe kuhenga, unsiki ghuno ghukakyale kuhenga; akaluta pamonga pasyefu pe akifunya kukuo. ³⁶ U Simoni navanine vakatengula kuku mulonda. ³⁷ Ye vamwaghile vakam'bula vakati, “Avaanhu vooni vikukulonda” ³⁸ Akavamula akati, “Tuvuke kufisina ifinge, mu fikaja fino fiszunguta, kwope

nipilisie kange. Ulwakuva lwelino nisile apa.”
 39 Akaluta imbale sooni isa mukighavo ikya Galilaya, ipilisia mu masinagogi na kudaga amapepo. 40 Unyabuba jumonga akisa kwa mwene. Akampelepesia; akafughama akati, “Nave ukelile kukumbalasia, nisuma umbalasie.
 41 Vwimila vwa lusungu, u Yesu akaghilosia uluvoko lwamwene aka mwabasia, akati, “Ni-keela, Uvalale.” 42 Unsiki ghughuo ibuba jik-abuka mu m'bili ghwake, pe akavalasivua. 43 U Yesu akan'kaana akaati lutagha ng'hani ng'hani,
 44 Akam'bula akaati, “Nungam'bulaghe nambe muunhu imola isi, ulwene ulute ghuhufie kwa n'tekesi, uhumiie ilitekelo ndavule alyalaghile u Moose, vuve vwolesi kuvanave.” 45 Looli akaluta na pikum'bula kila muunhu na pipulisia ilisio kukila u Yesu lukampela u Yesu kukunua kukwingila mu makaja pa vuvalafu. Akavisagha kunji ku makaja kuvusyefu kuvusila vaanhu kwope ukuo avaanhу ifipugha fyooni kuhuma imbale soni vakalutagha kwa mwene.

Muliango 2

- ¹ Ye agomuike ku Kaperinaumu ye fikilile ifighono fidebe, lukapulikika kuuti alyale kukaja.
- ² Avaanhу viinga vakakong'hana pala napapakava apakukila kange, najila jino jilyale pa mulyango u Yesuvakajova ilisio kuvanave.
- ³ Kange avaanhubvamo valisile kwa mwene vano vamuletile umuunhu unya liteela; avaanhу vane vampindile.
- ⁴ Unsiki yevakunilue kukunt-wala vwila vwa lipugha lya vaanhu, pe vakatu-

vula vakantosia kukyanya ku dari ye vatuvuile, vakikisia ikitanda kino umuunhu untamu juno liteela alakighonile. ⁵ Ya aluvwene ulwitiko lwave, u Yesu akati kwa ntamu, “Mwanango, upyanilue inyivi saako.” ⁶ Looli mu valembi vamo vano vakikalile pala vakiposiagha munumbula saave, ⁷ “Anoghile ndani kujova anala? Ipyanila! Ghwe veeni kupyanila inyivi nakwale ujunge kukila u Nguluve mwene?” ⁸ Kange u Yesu akakagula mu numbula sa mwene kino akale isagha muvamo va vanave. Akavavula, “Nakiki musagha mu numbula sinu? ⁹ Luhugu luliku kukum’buula unya liteela, upyanilue inyivi sako’ nambe kuuti, ‘Ima, veghala ikitanda kyako, ulutaghe?’ ¹⁰ Lino mukagule kuuti umwana ghwa Adamu alinuvutavulilua uvwa kupyanila inyivi mu iisi, pe alwa m’bulile unya liteela jula, ¹¹ “Nikukuvula juve, ima, tola ilitefu lyako, vujagha.” ¹² Unsiki ghughuo akima akaveghala ilitefu lyake akavuka ivuja avaanhу vano pevalyale vaka degha kyongo, kange vakamughiniagha u Nguluve, vakaati “isi se natusiwene lusiku.” ¹³ Akaluta kange mulubale mulisumbe, ilipugha lya vaanhu likalutagha kwa mwene, pe akavavulanisiagha. ¹⁴ Ye ighenfa akamwagha u lawi nswambe ghwa Alfayo ikalile pano isongekesia isongo akambula akati “Um’bingililaghe.” Akima na pikum’bingilila ¹⁵ Pambele u Yesu ye vilavuka ikyakulia munyuma ja lawi, avasongesia songo vinga na vahosi valikalile vivanga nu Yesu palikimo navavulanisivua vake, ulwakuva valyale

vinga voope vakam'bingilila. ¹⁶ Unsiki avalembi, vano valyale Vafalisayo, yevamwaghile u Yesu ihanga navaaanhuvava nyanyivi nava songesia songo, vaka vavula ava vulanisivua vake vakaati, “Nakiki ihanga nava songesia songo na vaanhу ava nyanyivi?” ¹⁷ U Yesu ye apulike akavavula akati, “Avaanhу avanya vwumi mum'bili navufumbua kuluta kwa mughanga; looli avatamu vevano va mfumbilue. Nanilyakisisie kukuvakemela vano vikuvona vagholofu, looli vano vitang'hinie kuuva vahosi.” ¹⁸ Avavulanisivua va Yohani nAva Farisayo valyale nu lwiho ulwa kuvuhila kulia. Pe avaanhу vamonga vakisagha kwa mwene ni pikum'buula, “Kiki avavulanisivua vaako navivingilila ulwiho ulwa kuvuhila kulia, ndavule avavulanisivua va Yohan nava Farisayo? ¹⁹ U Yesu akavamula, vano vaghongolilue pavutolani vulu vali nu n'tola n'dala navangavuhile kulia mu lwakufunya? Pa uluo nave untola n'dala alipalikimo numue namughanilue kubuhila kulia.” ²⁰ Looli filiva fikisa ifighono fino untolan'dala ilivusivua, apuo pepano vilivuhila kulia mulwa kufunya. ²¹ Nakwale umuunhu juno ihona ikigamba ikipia mu mwenda unkuulu, nave avombe uluo ikigamba kilekeng'ana nu mwenda, ikipia kibanduka mukikuulu, pe uvudemule vukwongelela kyongo. ²² Nakwale umuunhu juno ivika uluhuje ulupia mu nyambe ing'huulu, nave fye vavombe uluo, uluhuje lupusula inyambe kange fyoni fivili uluhuje ni nyambe visova. Looli vika uluhuje ulupia mu nyambe imia.” ²³ Mukighonobikya sabati uyesu alyakilile mu-

maghunga ghamo, navavulanisivua vamo vaka-tolagha amasoje gha ngano. ²⁴ Avafalisayo vakam'bulagha, “Lolagha, kiki vivomba lunon-alunoghile mundaghilo isa mukighono ikyab-Sabati?” ²⁵ Akavamula, “Namwembila ndavule u Daudi vule alyavombile ye alimuvunoghelua vwa njala_umwene palikimo na vaanhу vano alyale navope? ²⁶ Ndavule alyalutile mu nyumba ija Nguluve unsiki ghuno u Abiathari alyale n'tekesi m'baha akalia unkate ghuno ghulyale pavulongolo_ ghuno naghukanoghile mundaghilo sa muunhu ghweni kuli ulwene vatekesi vene_kange akavapela vaamo vano valyale palikimo nu mwene?” ²⁷ U Yesu aka-jova, “isabati jivilue kuku n'tanga umuunhu, jeeje umuunhu kuva n'kami ghwa Sabati. ²⁸ Kwekuuti, Mwana ghwa Adamu ghwe Mutwa, naku sabati.”

Muliango 3

¹ Kange akingila munkate mu sinagogi mula mwe alyale umuunhu juno uluvoko lulyafwile. ² Mwevalyale vamo valyale vikumwuvila kuuti nave kya ikunsosia umuunhu jula mu kighino kya Sabati vantwale pa vuighi. ³ U Yesu akam'bula unyaluvoko luno lufwile akati, “Ima pakate palipugha ili.” ⁴ Pe akavavula avaanhу, “Asi, luliku luno lunoghile mukighono ikyu Sabatinambe ku vomba imbivim; kupoka u vwumi nambe ku buda?” Looli navakamula kimonga. ⁵ Akavalola ni ng'halasi, akasukunala vwimila vwa vusiiki vwa numbula save, kange akam'buula umuunhu jula, “Gholosia uluvoko

lwako” Akaghulosia u Yesu akansosia uluvoko lwa mwene. ⁶ Ava Farisayo vakahuma kunji pe vakava vipiling’ana nhu Herode vule kya vikum’buda. ⁷ Pe u Yesu, navavulanisivua vaake, vakaluta ku lisumbe, nililigha ilivaha ilya vaanhу vukam’bingilia kuhuma ku Yerusalem na kuvuyahudi ⁸ kuhuma ku Yerusalem na kuhuma ku Idumaya na kuvulongolo ku Yorodani na kumbale isa ku Tiro ni Sidoni, ilipugja likome, pono alyapulika ifinu fyooni fino alya ivomba, valisile kwa mwene. ⁹ Pe akavavula avavulanisivua vaake kuuti vaveghelesie ingalava indebe vwimila vwa mwene lwakuuti ilipugha lya vaanhу, ulwakuuti navangampitaghe. ¹⁰ Ulwakuva alya sosisie vinga, ulwakuuti umuunhu ghweni unya mumuko alyale nuvunoghelua vwa kum’bona neke amwabasie. ¹¹ pooni imhepo indamafu pano vakamwaghaghа, vakaghwisaka pasi na pilila pamaghulu gha mwene, vakatisagha, “uve uli Mwana ghwa Nguluve”. ¹² Akaghadalilikagha kuuti naghampulisiaghe akagulike. ¹³ Akatogha pakyanya pa kidunda, akavakemela vano alighanile, vakaluta kwa mwene. ¹⁴ Akavasalula kijigo na vavili (akavatambula vasung’ua), ulwakuuti vave palikimo nu mwene alwakuti avomole kupulisia, ¹⁵ kuuti uvutavulilua uvwa kudaga amapepo. ¹⁶ Akavasalula kange kijigo na vavili: U Simono juno akantambulagha Petro, ¹⁷ U Yakobo nswambe ghwa Zebedayo, nu Yohani nyalukolo ghwa Yakobo, alkapeelilue ilitavua lya Bonagesi, avuo

ve, vaana va lugulumo, ¹⁸ nu Ndeleeya, Filipo, Bartholomayo, Mathayo, tomaso Yakobo mwana ghwa Alfayo, Thadayo, SimoniMukananayo, ¹⁹ nhu Yuda Iskariote, juno alya mwohiile. ²⁰ Pe akaluta ku nyumba, nilipugha lya vaanhу vakisa palikimo kange, vakakunua nakulia u nkate. ²¹ Ikikolo kya mwene yevapulike imhola ijio, vakaluta kukun'kola, vakaati, "Ahasiling'ine uluhala" ²² Voope avalembi vano valisile kuhuma ku Yerusalemu vakatisagha, "U Yesu ali nili pepo lywa Beelzebuli," ilipepo ili lyelino likumpeela ingufu isakudaga amapepo". ²³ Uyesu akavakemelile kwamwene nakujova navope kuhwanikisio, "ndaponi usetano idaghw kwa setano? ²⁴ Nave uvutua vughavana vwene uvutwa uvuo navu ngime. ²⁵ Nave inyumba jingaghaving'hane jeene, inyumba ijio najivwesia jiime. ²⁶ Nave usetano angagalung'hane mwene na kughaving'aana, nangawwesie kukwima, iva afikile kuvusililo vwake. ²⁷ Looli nakwale nambe umuunhughweni nangingile munyumba ja muunhu unyangufu kughoma ifini fyake looli tasi ankunge unyanyumba, neke aghome ifinu fyake fyooni. ²⁸ Kyang'haani ni kuvavula, inyivi sooni isa vaanha va vaanhу nalavasaghila, namaligho ghave ghoji, ²⁹ looli umuunhu juno ikumuligha u Mhepo u Mwimike ujuo u Nguluve nalansaghila lusiku, ujuo iiva nu nkole ughwa kuvusila kusila". ³⁰ U Yesu akajova ilio ulwakuva akatile, "Alinilipepo ililamafu". ³¹ Kange u ng'ina navanyalukolo va mwene vakisa na vakiima panji. Vakansung'haa umuunhu, kuku nkemela.

³² Nikipugha kya vaanhу vano vakikalile pipi naghwope vakam'buula, "umama ghwako navanunavo valipanji, vikukulonda uve".

³³ Akavamula akati, "Umama navanuna vaango ve vaveeni?" ³⁴ Akavasyetukila avaanhу vooni vano valikalile vakansungutile, akaati, "Lolagha ava ghwe mama navanuna vaango! ³⁵ Umuunhu ghweni juno ivomba isa vughane vwa Nguluve, umuunhu ujоo ghwe nuna kange kwe lumbu ghwango ghwango, nu mama ghwango".

Muliango 4

¹ Kange alya tengula ku vulanisia mulubale palubale pa lisumbe. Nilipugha ilivaha likakong'ana pikunsungutila umwene, akalamula pikwingila mu ngalama na akikala. ilipugha lyoni likava mulubale kunji mulisumbe.

² Pe akavavulanisia sinyinga mufuhwanikisio, pe akajova kuwanave ni mbulansio sake. ³ Pulikisia, unkesambeju ayalutile kukesa imbeju. ⁴ Ye ikesa imbeju jimonga jikaghua musila, injuni sikisa sikahola. Ijinge jikaghua palinalavue, pano ilihanga lilyale lidebe. ⁵ Nakalingi sikuuma, ulwakuva nasilyale palihanga ilyakukwilana.

⁶ Looli ilijuva lika nyaanya, jikuuma, ulwakuva nasilyale ni ndela, sikuuma. Ijinge jikaghua pa malela gha madasia. ⁷ Neke amadasia yeghalembile ghaka fweta, sikakunua kukoma ifipeke vunufu ⁸ Ijinge jikaghua pa lihanga ilinofu jikamela nakukoma vunono, jimo ifijigho fitatu, ijinge fijigho ntanda, ijinge kilundo". ⁹ Pe akati, "Unyakupulika, apulike!"

¹⁰ U Yesu unsiki ghuno akale mwene, vala vano valyale pipi na vala kijigho na vavili vakamposia kufihwanikisio. ¹¹ Akavamula muvanave, “Mupelilue isa vusyefu uvwa vutwa vwa Nguluve. Neke vano valikunji ifinu fyoni fihwanikisio, ¹² neke vangalole, ena vilola, loli navangalole, kupulika vipulike neke navangasitang'anie, looli vasasyetuka nu Ngulu ngale avasaghile.” ¹³ Pe akajova muvanave, “Namukukitang'ania ikihwanikisio iki? Pe kyamukufitang'ania ndani ifihwanikiso ifinga? ¹⁴ Unkesambeju akesa ilisio. ¹⁵ Vamonga vevano vaghwile mulubale mu sila, pano ilisio likesilue. Pano valyapulike, nakalinge usetano akisa na pivusia ilisi lino likale mu moojo ghave. ¹⁶ Vamonga vevala vano vakakesilue pakyanya pa linalavue, vano, vikulipulika ilisio, vikulyupila ng'aning'ani nulukelo. ¹⁷ Vasila ndela sesoni mu mojo ghava, looli valyale nu lugudo ludebe. Looli inalaamu ni mumuko pano fikwisa vwimila vwa lisio, unsiki ghughuo vikuvala. ¹⁸ Avange vevala vano vakakesilue mumifui. vikulipulika ilisio, ¹⁹ neke imumuko sa mu iisi, uvuyasu vwimila vwa kyuma, nuvunoghelua vwa mbombo isinge, fikuvingila pe fifweta ilisio, pelikunua ku koma imeke. ²⁰ Looli vano vavyalilue mulihanga ilinofu. vikulipuluka ilisio na kukulyupila neke vikoma ifipeke: jumo ifipeke fijigho fitatu ujunge fijigho ntanda, ujunge kilindo kimo.” ²¹ U Yesu akavavula, “Ulumuli luletua munkate mu nyumba na pikulubika pa ndilo, nambe

pasi pa fungo? Jeeje luvikua pa kimilo. ²² Ulwakuva nakwekile kyeckyoni kino kifisime kino nakilikagulika, sope isa vusyefu silivikua pa vwelefu. ²³ Unya kupulika apilike!” ²⁴ Akavavula, “muve maaso kukino mukukipulika, ulwakuva ikipimo kino mipimila, kyekino milipimivua, kange kilikwongelele kulyumue. ²⁵ Ulwakuva umwene juno alinakyope, ilikyupila kukila, jula juno nsila, kuhuma kwa mwene ilipokua nambe fila fini alinafyope.” ²⁶ Pe akajova, “Uvutwa vwa Nguluve vulindavule ikihwaanikisio kya muunhu unkesa mbeju mumughunda. ²⁷ Umwene akaghona na kusisimuka, imbeju jika lemba nakukula, kisila kukagula muno jimelela. ²⁸ Iisi jihumia jijio; ghitala amatundu, neke amasoje, kange imeke sino selile. ²⁹ Unsiki ghuno imbeju jiva jelile itwalagha uvumego, ulwakuva unsiki ghwa kubena ghufikile.” ³⁰ Pe akajova, “tu hwananie uvutwa vwa Nguluve ni kinu kinge, nambe utumile ikihwani ikinge ku kwolelela? ³¹ Vuhwani vwa mbeju indebe kukila soni, nambe pano jilya vyalilue jilyale ndebe kyongo kukila imbeju soni mu iisi. ³² Nambe, unsiki ghuno jikavyalilue, jimela na kukula ghuva mela nkope kukila amamele ghoni agha mubusitani, inhaafi saake siva mbaha, nasinjuni sa kuvulanga sitendagha ifivwasu mumuo. ³³ Akavavulanisiagha avaanhу ilisio lyake mufihwanikisio finga na kujova mu vanave, kavavulanisiagha ndavule vanoghile kujova, ³⁴ na akalovagha kimonga kisila kuhwanikisio. Looli unsiki ghuno lyale

mwne, akavaghanulilagha sooni avavulanisivua vaake. ³⁵ Mufighono ifio, ye jifikile ivwilile, akajova muvanave, “Tulovoke imwambo jila”. ³⁶ Pa uluo vakalileka ilipugha, vakantola u Yesu, unsiki ughuo ye alimunkate mungalava. Ingala va isinge silyale palikimo nu mwene. ³⁷ Imhepo inyangufu jikaguguma na mavingo ghakavingilagha munkate mu ngalava ingala wejilya memile. ³⁸ Looli u Yesu alyale mu shtri, alyaghonile pa kisaghu. Vakansisimula, vakati, “Ghwe m’bulaniisi, uve kulyuve ghuvona na kiinu usue pano tufua?” ³⁹ Pe akasimuka akajidalikila imhepo na pikujivila inyanja, “Litama, ulughano”. Imhepo jikalitama, kukava mye. ⁴⁰ Akaajova muveene, “Lwakiki muli voghofi?” ⁴¹ Valya memile uludwesi luvaha, vakajovesania, vakati, “Uju ghwe veeni, juno imhepo namavingo fikumpulika?”.

Muliango 5

¹ Vakafika umwamboijinge ija lisumbe, mulikaja lya Gerasi ² Nakalingi u Yesu ye ihuma mu ngalama, akisa kwa mwene umuunhu jumonga unyalipepo lilamafu akahumile ku mbiipa. ³ U muumhu uu akikalagha ku mbiipa. Nakwalyale uwakunkola nabe kukundindila, nambe kukunkunga ni minyololo. ⁴ kekinga akapinywagha ni pingu na manyololo. akadumulagha amanyololo ni pingu akadenyagha. Nakwaliyale unyangufu ghwa kumulefia. ⁵ Pakilo na pamwisi akikalagha ku mbiipa na kufidunda, akakolagha na

kukutemate me namavue amajodofu. ⁶ Ye am'bwene u Yesu pavutaali, akankimbilila na kufughama pa mwene. ⁷ Akakola ni lisio ilivaha, “Lunoghile nivombe kiki, Yesu, Mwana ghwa Nguluve juno alikukyanya fijo? Nikukusuma mulitavua lya Nguluve, uleke pikumumusia.” ⁸ Ulwakuva yumbulile, “Ghwe lipepo lichafu uve, huma mwa muunhu uju.” ⁹ Gwoope akamposia akati, “Ilitavua lyako veeve veeni?” Ghwoope akamwamula, “Ilitavua lyango nene Ligioni, ul. wakuva tuliviinga.” ¹⁰ Akampelepesia kange leka pikughadaga mu iisi jila. ¹¹ Ilipugha ilivaha ilya ngube lilyale pakyana pakidunda silyale sidimua, ¹² ghoope ghokampelepesia, sikati, “Utusung'e mu ngube, mwetwingile munkate mu sene.” ¹³ Akaghatavula; amapepo amalamafu ghakahuma mwa muunhu na pikwingila mu ngube, sope sikakimbilila pasi pa kidunda na pikwingila mulisumbe, neke ilipugha lya ngube imbilima ivili sikadwivila mulisumbe ¹⁴ Navadima ngube vakakimbila vakaluta mulikaja na mufikaja kuhumia imhola kusino sihumile na pivombeka mu likaja na mukisina. Pepano avaanhу vingа vakahuma kuta kulola kino kikahumile. ¹⁵ Pepano vakisa kwa Yesu pe vakamwagha umuunhun juno ahasiling'ine na mapepo_alyale nu nsikali_ikalile pasi, afwasivue, ali nuluhala lunofu, voope va koghopa. ¹⁶ Vala vano vakasivwene sino sivombike kwa muunhu juno alyahassiling'ine na mapepo vakakimbila kino kikahumile kwa mwene kange vwimila ingube. ¹⁷ Voope

vakampelepesia kuuti avuuke mu iisi jave. ¹⁸ U Yesu ye ikwingila mu ngalava, umuunhu juno alyahasiling'ine na mapepo akampelepesiaa kuuti alutaghe palikimo nu mwene. ¹⁹ U Yesu akankana, akati, "Lutagha kukaja na kuva nyalukolo vako, uvavule akuvombile u Mtwa, nulusungu luno akupelile." ²⁰ Pepano akavuka na kuluta kupulisia imbaha sino am'bombili u Yesu mu Dekapoli, imhola isio sikava kidegho ku vooni ²¹ Pano u Yesu alyalovwike kange imwambo ijinge, mu ngalava, ilipugha ilivaha lika kong'ana kukunsungutila, pano alyale mulubale mulisumbe. ²² Umbaha jumo ughwa va sinagogi, akatambuluaghha Yairo, akisa, ye amwaghile, akaghua pa maghulu gha mwene. ²³ Akampelepesia fijo kange fijo, akati, "Mwalivango n'debe ghukova pifua. Nikusuma ghwise uvike uluvoko lwako pakyanya pa mwne ulwakuuti usoke akupele uvwumi ughendelele pikukala." ²⁴ Apunakavuka palikimo nu mwene, nalilipugha ilivaha lika m'bingilila vaka mpitagha kukunsungutila. ²⁵ Pwe alyale umumama jumonga juno alyale ihuma idanda inaaaamu ijio jilya mpumwisia amaka kijigho na gha viili. ²⁶ Alya pumuike yongo kuva ghanga vinga alya vombiile ikyuma kyoni kino alyale nakyo. Neke nalyasokile nambe padabe, looli inamu jikava jifikwongelela. ²⁷ Akapulika imola isa Yesu. Pe akatengula kukwisa kughenda mumbele muno mwa mwene pano alyale ighenda pakate palipugha. ghwope akagusa umwenda ghwa mwene. ²⁸ wakuva akajovile,

Nane ninga guse ghamenda ghake ni soka, niva mwumi.”²⁹ Ye agusile, idanda jikabuhilapi huma, akivoona mumbili ghwake asokile kuhuma munamu jila.³⁰ Unsiki ghughuo u Yesu akivona mu m'bili ghwake sihumile ingufu. Akyasyetuka imbale soni mulipugha pe akaposia, “Ghwe veeni juno abasisie u mwenda ghwango?”³¹ Avavulanisivua vaake vaka mwamula, “Ulivwene ilipugha ilili likikupita lisyungutile, najuve ghuti, ghweveeni juno ikukwabasia?³² Looli u Yesu akava ifilolesia ulwakuuti ankagule juno amwabasisie.³³ Umukijuuva, akakagula lunoluhumile kwa mwene, akoghopa na pihilila. Akalukagula pe akaghua pasi pamwene akolelela sooni sino sivombike.³⁴ Akajova kwa mwene, “Mwalivango usokile vwinila ulwitiko lwako. Ulutaghe nulutangano inamu jako jisoke lwoni³⁵ Pano alyale ijoba, valisile avaanhу vamo kuhuma kwa ngoyo wa Sinagogi, vakaati, “Umwalivo afuile. Kiki ghuku n'gasia um'bulanisi?”³⁶ Looli u Yesu ye akipulike kino valyajovile, akambula um'baha ghwa sinagogi, “Uloghopagha. Itikagha.”³⁷ Akavakana vooni kulutania naghwope, looli akantoola u Petro, Yakobo, nu Yohana navanyalukolo va Yakobo.³⁸ Vakisilepakaja pa m'baha ghwa va sinagogi ghwope akalivona ili batu, kukola na kulila.³⁹ Ye ingile mu nyuma, akavaposia akati, “Kiki musukunile kange kiki mulila? Umwana nahwile looli ighona.”⁴⁰ Vakanseka, looli umwene akavahumia vooni kunji, akavatola ava pafi nava vulanisivua vala, kingila munkaate muno mwealyale u mwana.⁴¹ Akankola uluvoko

lwa mwana akati, “Talitha koum,” kwekuuti, “Ggwe minja uve nikukuvula, simuka.” ⁴² Unsiki ghughuo umwana jula akasimuka na na pighenda (ulwakuva alyale na maka kijigo na ghaviili). nakalinga vakakoluo ni nganighani na nuludegho luvaha. ⁴³ Akavakana ku ngufu kuuti nalunoghile umuunhu ghweni akagule imbombo jino jivombika apa. Akavavuula kuuti vampele uminja jula ikyakulia.

Muliango 6

¹ Pe akabuka apuo kuluta mulikaja lya mwene, na vavulanisivua va mwene vaka mbingilila. ² Isabati ye jifikile, akatengula kuvulanisi mu sinagogi. Avaanhu vinga vakampulikisia na pidegha. vakati, “Atolile kughi imbulnisio isi?” Vukagusi vui vuno apelilue?” kange fidegho fiki fino fivombeka mu ngufu saake?” ³ “Uju naghwe mpulula mbavo, mwana ghwa Mariamu nyalukolo ghuva Yakobo, Yose, Yuda nu Simoni? Nava lumbu nave vuno tukukala palilikimo nusue?” Navakakelile nu Yesu. ⁴ U Yesu akavavula, “Um’biili naikosa uwwoghopua, ulwene naikwoghopua mulikaja lyake na vanyaluolo vamo avamunyumba ja mwene.” ⁵ Naakavomba nambe kidegho kimonga apuo, looli akavabiikila amavoko avatamu vadebe akavasosia. ⁶ Akadegha kyongo ulwakuva navalyamwitike. kange pe akaghendela ifikaja ifya pavupipi kuvulanisia ⁷ Akavakemela avavulanisivua vala kijigjo navaviili akatengula piku vomhola vavili vavili. Akavapela uvu tavulilua vwa kudaga amapepo

imilamafu,⁸ akavavula ulwakuti navala tolaagha kyakwoni pano viluta ulwene lulukongoja lwene. Navangagadaghe unkate, nambe inyambe, nambe indalama;⁹ looli mufwalaghe ifilato, ulwene mulafwalagha isopeka ivili.¹⁰ Kange akavavula, “Inyumba jejoni jino kwande mukwingila, mukalaghemumuo kuhanga pano muvuka mulikaja ilio.¹¹ Kange ilikaja lino navikuvupilila nambe kukuvalikisia, muhumaghe muvanave, mukung'unaghe ulung'unde mumaghulu ghinu, kive kivalilo muvanave¹² vakavuuka viluta vipulisia valate na kukusileka inyivi save.¹³ vakadagha amapepo minga, kanke vakaghapakagha avatamu amafuta vakasoka.¹⁴ Utwa u Herode ye aghapulike aghuo, ulwakuva ilitavua lya Yesu lika kagulike kyongo. Vamonga vakatisagha, “U Yohano umwofughua asyukile kuhuma kuvalue vwindila vwa ilio, iji ngufu ja fidegho ivombela imbombo munkate mwa mwene.”¹⁵ Avaange vakatisagha, “Uju ghee Eliya,” Kange avange vakatisagha, “Uju ghwe m'bili, ndavule ava vili vamo ava pakale.”¹⁶ Ne uHerode ye apuluke agha akati, “U Yohana, juno nilya n'dumwile umutu asyukile.”¹⁷ Ulwakuva u Herode jujuo akalaghile kuuti u Yohana akolue na kukun'dindila mu ndinde vwindila uHerode (un'dala ghwa nuna Filipo) vwindila umwene ulwakuti alya n'tolile.¹⁸ Ulwakuva u Yohani alya m'bulile u Herode, “Nalunoghile mundaghilo kun'tola un'dala ghwa nunavo.”¹⁹ Peoano uHerode akan'kalalilagha na kumwuvila ulwakuti am'bude, neke akakunuagha,

20 ulwakuva uHerodr akamwoghopagha uYohani; ayalutang'inie kuuti muunhu mugholofu kange mwimike, pe akamuleka pavutavike. Kange akavisagha nulukelo lwa kumpilikisia akasukunalagha fijo, looli alyan'kelile kuku mpulikisia. 21 Ye kifkile ikighono ikya kikuluklu ikya kukumbuka kuholua uHerode akavaling'ania avavaha va vasikari va mwene ululilo, navasikali na vatambulike avange ava Galilaya. 22 Pepano umwalivo ghwa Herodia akingila na seeja pavulongolo pa veene, akamhovosia uHelode navaghesi vano valikalile unsiki ughwa kyakulia kya pakivwilile. Pe pano untwa u Herode akam'bula uminja jula, "Suma kino ghulonda nikukupele." 23 Akajiigha akati, kyokyoni kino ghukunisuma, nikukupela, nambe vuve vwe vutwa vwango." 24 Akahuma kunji kukumposia ung'ina, "Nisuume kiki?" akati, "Umutu ghwa Yohani u mwofughua." 25 Akingila ng'aning'ani mwa ntwa akatengula kusuma, "Nilonda umele mulisinia, umutu ghwa Yohani u mwofughua." 26 Untwa akasukunala kyongo, looli ulwakuva akijighile na kuvahesisia, vakakunua pikun'kana kino asumile. 27 Pepano, untwa akansung'a avasikari vamo muvaloleli va mwene kuuti vakamuletele umutu ghwa Yohani. Unsikari akaluta kun'dumula umutu ye alimundinde. 28 Akaleta umutu ghwa mwene mulisinia na pikumpela uminja, uminja uakampela ung'ina. 29 Navavulanisivua va mwene ye vapulike isio, vakaluta kutoola umbili vakaghuvika mu mbipa 30 Ava sung'hua, vakakong'ana

palikimo pavulongolo pa Yesu, vakamwolele soni sino vakavombile nisino vakavulanisie. ³¹ Ghwope akavavula mwise mwevanya kyuma kuvusyefu tu puume padebe.” Avaanhu viinga vakisagha na pibuka, vakakuunua piva nunsiki ughwa kulia. ³² Pe vakapanda ingalava kuluta kuvusyefu veene. ³³ Looli ye vivuuka avaanhu vinga vakavagha, vakaluta luvilo palikimo kuhuma mumalenga, pe vakatala aveene kufika. ³⁴ Yevafikile mulubale mu lisumbe, akalivona ilipugha lyā vaanhū akavavonela ikisa, ulwakuva valyahwene ng'olo isila n'diimi. Pe akatengula pikuvavulanisia si nyinga. ³⁵ Unsiki ye kuseghelile fijo, avavulanisivua vakamwisila vakam'bula, “Apa pe pasyefu unsiki ghulutile. ³⁶ Utavule valutaghe mu fikaja fino fili pipi valutaghe vakaghule ifyakulia.” ³⁷ Looli aka vamula akati, “Muvapele umue ikya kulia. Vakam'bula, “Ndeponu tuluta kukava amakate aghanya latalama lwa dinali filundo fivili na pikuvapela valie?” ³⁸ Akavavula,” Muli namakate ghalingi? Lutagha mukalolae.” ye vakavile vakam'buula, “Tuli namakate ghahano ni samaki ivili.” ³⁹ akavatavula avaanhu vikale fighavo fighavo palisoli ilyololo. ⁴⁰ Vakavakasia fighavo fighavo; fimonga avaanhu kilundo, ifingi fijigho fihano. ⁴¹ Pe akatoola amakate ghahano ni samaki ivili, akalola ku kyanya, akahongesia pe akavapeela avavulanisivua vabike pavulongolo pa lipugha. Kange nasisamaki ivili akaghavania kuvaanhu vooni. ⁴² Vooni vakalia vakikuta napigombolela. ⁴³ Vakakong'ania ifisighasi fya makate ni samaki,

fikamema indilo kijigho na fivili, kange na fifisighasi fya samaki. ⁴⁴ Avaki nhaata valyale imbilima ihan vano valyalile amakate. ⁴⁵ Kange akavalaghila vapande ingalava valute imwambo ijingi, ku Bethsaida, pono umwene ihwesia ilipugha. ⁴⁶ Yevavukile, akaluta kukidunda kukufunya. ⁴⁷ Ye vwilile, ni ngalava save silyale pakate pa nyanja, ghwope alyale mwene kufidunda. ⁴⁸ Akavagha pano vitata kughendasia ingalava ulwakuva imhepo jikavagomosiagha ku mbele. Ye kuta pihenga akavalutila, akaghenda pakyanya pa malenga, akalondagha pikuvakiling'hania. ⁴⁹ Looli ye vam'bwene ighenda pakyanya pa malenga, lukavingila uludwesi vakati lisyuka pe vakajeghela ni ngolo. ⁵⁰ Ulwakuva valyamwaghile lukamema uludwesi. akavavula, "Muve kangala! nene! namungoghopaghe." ⁵¹ Pe akingila mu ngalava, imhepo jika litama, vope vakandegha kyongo. ⁵² Ulwakuva navalyavutang'iniea uvufumbue uvwa makate. ulwakuva uluhala lave lulyale nuvwelef uudebe. ⁵³ Yevalovwike imwambo jingi, vakafika iisi ija Genesareti ingalava jikava pa vwimo. ⁵⁴ Yevahumile kunji mu ngalava, pe vakan'kagula. ⁵⁵ Vakaluta ng'aning'ani kupulisia mu iisi jila jooni vakatangula kuvaleta avatamu mufitala, mwoni munovapulikagha kuti ikwisa ⁵⁶ kwoni kuno akalutagha mufighavo, nambe mu makaja, nambe mu iisi, vakavavikagha avatamu pa lighulilo, vakampelepesiagha kuti avalekaghe avatamu vabasyaghe nambe ulu viro lwa mwenda ghwake. Vooni vano vakabasyagha vakasoka.

Muliango 7

¹ Pambele, avafalisayi na vavulanisi va ndaghilo vamonga kuhuma ku Yelusalemu vakakong'haana pa Yesu. ² Vakavaagha avavulanisivua vamonga vilia na mavoko amalamafu, kwekuti kisila kwogha amavoko mu lwiho. ³ Ulwakuva aVyahudi vooni, kyongo aVafalisayi, nakalisagha kisila kwogha amavoko ndavule lwale lwiho lwa vakuulu vaave. ⁴ Kange umuunhu pano amumile ku lighulilo, naalyanoghiile kulia kisila kwogha amavoko. Nisingi nyinga sino valyupiile, ndavule isa kusuka ifikombe, ifivughaana ni fingi ⁵ Pepano aVafalisayi na vavulanisi va ndaghilo vakamposia uYesu vakati, "Kiki avavulanisivua vaako navivingilila inyihio isa vakuulu viitu, pano vilia na mavoko amalamafu?" ⁶ UYesu akavamula, akati, "Umue mwe vakedusi! Unguluve kukilila um'bili uYesaya alyajovile se sene vwimila umue, ndavule lilembilue, 'Avaanhу ava vikungina'ia pa pa mulomo, neke amoojo ghaave ghalikutali nuune. ⁷ Vikunyimika neke ulwimiko lwave lusila luvumbulilo, ulwakuva vivulanisia indaghilo isa Nguluve, neke mugadilila inyihio isa vaanhу." ⁸ "Sa kyang'haani, umue musilekile indaghilo isa Nguluve, neke mugadilila inyihio isa vaanhу." ⁹ UYesu akavavuula kange akati, "Umue muvona lunono kukusileka indaghilo sa Nguluve, neke muvingililaghe inyihio siinu! ¹⁰ Ulwakuva uNguluve kukilila kwa Moose alyatiile, 'Umwoghopaghe uvaaso nu mamaajo, kanviise nambe un'ina kuge alyatiile, 'Umuunhu

juno bikumuligha uviise nambe ung'ina anoghiile kubudua.' ¹¹ Neke ume muvulanisia kuuti, umuunhu ndepoonu ikum'buula uviise nambe ung'ina kuuti, 'Kino niveele ninoghiile kukutanga, nihumisie, litekelo kwa Nguluve.' ¹² APuo, mukum'biika umuunhu ujo aleke kukuvantanga avapaafi vaake, ulkuwakuva mwiti ahumisie kwa Nguluve. ¹³ Mu uluo mubenapula ilisio lya Nguluve, pano mugadilila inyiiho siinu sino mukwuping'hana. Kange muli ni nyiiho inyinga ndavule isio sino nasihuma kwa Nguluve." ¹⁴ UYesu akakemeela kange ilipugha ilya vaanhу akavavuula, akati, "Mumhulikisyaghe mweni, kange musitang'haniaghe sino nijova. ¹⁵ Nakwekili ikiini kino ilia umuunhu kino kikumpelela kuuva mlamafu, looli fino fihuma munkate mwa mwene. ¹⁶ Unya kupulika, apulikaghe!" ¹⁷ UYesu na vavulanisivua vaake vakalikela ilipugha, vakingila mu nyumba. Pe avavulanisia vaake vakamposia imhola ija kihwanikisio kila. ¹⁸ UYesu akavavula avavulanisivua vaake akati, "Na jumue nakumkulutang'hania? Namukagula kuuti, nakwekili ikiinu kino ilia umuunhu kino kikum'biika kuuva mulamafu? ¹⁹ Ulwakuva nakiluta mu mwojo, looli kiluta mu lileme, neke pambele kihuma kunji." Enendiliki, alyavusisie umwiko mu fyakulia fyon. ²⁰ Kange uYesu akajova akati, "Ikiinu kino kihuma mu mwojo, kye kino kikumpelela umuunhu kuuva mulamafu. ²¹ Ulwakuva mu mwojo, kye kino kikumpelela umuuhnu kuuva mulamafu. Ulwakuva mu mwojo

ghwa muunhu mwe muno sihuma: inyisaghilo imbiivi, uvughendamwalu, uvuhiji, uvubudi,²² uvuvwafu, umwojo, uvuviji, uvusyangi, amasaka, ikivini, amaligho, amatuupa na kupunia. ²³ Inyivi sooni isi sihuma nkate mwa muunhu, isio se sino sikum'biika kuuva mulamafu.” ²⁴ UYesu akavuuka pala, akaluta mu makaaja gha Tiilo. Ukuo akingila mu nyumba ja muunhu jumonga, neke naakalondagha avaanhу vakagule. ²⁵ Looli unsiki ghughuo umukijuva, juno umwana ghwa mwene n'debe alyale ni lipepo lilamafu, akapulika imhola sake, akisa, akaghua pasi pa maghulu ghamwene. ²⁶ Unkijuva ujоо akisile Muyunani, ghwa kikolo kya Kifoeniki akansuma juue adage ilipepo kuhuma mwa mwalive ²⁷ Neke uYesu akam'buula akati, “Uleke taasi avaana valie vikute, ulwakuve nalunono kutoola ikya vaan na kukusitosekasai imbua.” ²⁸ Neke umukijuva jula aka akamwamula uYesu akati.” Ghwa Nhaaata, ujovile se seene, poope nasi mbua sasilia ifimenyikila fino vasangwisie avaana paasi pa meesa.” ²⁹ UYesu akam'buula akati, “UYesu akam'buula akati, “Vwimila iliso lino ujovile, vujagha, ilipepo limulekile umwalivo.” ³⁰ Umukijuva jula akavuukka ivuja. Ye afikile ku kaaja, akamwagha umwalive aghonile pa kitala, ilipepo limulekile’ ³¹ UYesu akavuuka mu maakaja agha Tiilo kukilila mu likaaja ilya sidoni, pe akafika ku lisumbe ilya Galilaya na mu isi ija Dekapoli. ³² Ukuo vakamuletela umuunhu unya mapule, kangevkinuunu. Vakampelepesia uYesu am'biike amavoko kuuti

sooke. ³³ UYesu akam'busia umuunhu jula mu kipugha ikya vaanhу, akaseghuka naghwope pa vusyefu, akingisia ifyove fyaka mu mbulughutu, akafuunya amati na kukumwabasia ulumili. ³⁴ Pepano uYesu akalola kukyanya, akasukunala, akam'buula, akati, "Efata," Kwekuti, "Dinduka." ³⁵ Palapala imbulughutu saake sikandinduka nalу lumili lukavopoka, pe akatengula kujova yunono. ³⁶ UYesu akavakaana avaanhу vala kuuti, navangm'bulaghe nambe muunhu sino avombie. Napano akavakanagha, aveene vakafikwisyagha imhola ku vaanhу vooni. ³⁷ Avaanhу vakadegha kyongo vakati, "Imbombo sooni sino avombie nofu! Avanya mapule avapeliile kupulika na vakinuunu avapeliile kujova."

Muliango 8

¹ Ikighono ikingi, ilipugha lya vaanhу likakong'haana kange. Avaanhу avuo ye vikalile nu Yesu ifighono fitatu, vakava vasila kyakulia. Pepano uYesu akavakemeela avavulanisivua vaake akati, ² "Nikuuvavonela ikisa avaanhу ava, ulkuwakuva vikalile nuune ifighono fitatu, lino vasila kyakulia. ³ Ningavatavule kuuti vavujaghe kisila kulia, kyavitegħha mu sila, kange vomonga vihuma kutali." ⁴ Avavulanisivua vaake akati, "Għihuma kuughi amakate pa lunyika apa pavulisia kimonga, neke vakwile avaanhу vooni ava!" ⁵ UYesu akavaposia akati, "Muli na makate ghalingi?" Vakamwamula vakati, "Għali lekelalubale." ⁶ Pepano uYesu akavavuula avanuuhu kuuti vikale paasi. Akamenyulania,

pe akava ikuvapeela avavulanisivua vaake, neke voope vakava vikuvaghavila avaanhуooni. ⁷ Kange vaale ni usamaki udebe. UYesu akafifuunya, akavavuula avavulanisivua, vaake kuuti lyope vavaghavile avaanhу. ⁸ Avaanhу vakalia, valikuta. Avavulanivua vakakon'hania ifisighasi, fikamema indiilo lekelalubale. ⁹ Avaanhу vano valyaliile valyale imbilima inendiliki. UYesu akayahwesia, ¹⁰ akavavuuka akapanda ingalava palikimo na vavulanisivua vaake, akaluta imbale isa ku Dalumanuta. ¹¹ Ye vafikile ukuo, aVafalisayi vakamulutila uYesu, vakanengula kukumposia kukumughela kuuti, avahufie ikivakilo kino kivonia kuuti asung'hile nu Nguluve. ¹² UYesu akasukunala, pe akajova akati, "Kiki avaanhу va kisina iki vilonda ikivalilo? Kyang'ahhani nikuvauula, nakilapelua ikivalilo." ¹³ Akavaleka, akapanda kange ingalava, akatengula kulovoka mu lisumbe iluta imwambo ijingi. ¹⁴ Ye vilovoka, avavulanisivua vaake vakasyemua kutoola amakate, looli mweghulyale unkate ghumo mu ngalaav. ¹⁵ UYesu akavapavlа akati, "Nikuvavuula kuuti mughelaghe ni kilule ikya Vafalisayi ni kya ntwa uHelode." ¹⁶ Avavulanisivua vaake vakanengula piposania veene piiti, uYesu ijova ndiliki ulwakuva vasila makate. ¹⁷ UYesu akasikagula sino vakava vijova akati, "Kiki mukaning'hana jumue mwiti muli vasila makate? Mujiinge namukulutang'hania kiki namuli vangufi kukwitika mu moojo ghiinu? ¹⁸ Muli na maaso neke namulola? Kange muli ni mbulughutu neke nampulika? Namukumbuka, ¹⁹ unsiki ghula

ye nimenyulania amakate ghahaano, vakalia avaanhу imbilima inhaano, mukakong'hania ifisighasi indiiilo ilingi?" Vkatи, "Indiilo kijigho ni vili." ²⁰ "Nambe ye nimenyulania amakate lekelalubale, vakalia avaanhу imbilima ine, mukakong'hania ifisighasi indiilo ilingi?" vakati, "Lekelalubale." ²¹ Akavaposia akati, "Mujiighe namukulutang'hania?" ²² UYesu na vavulanisuvua vaake vakafika ku Betisaida, pepano avaanhу vakumuletela umuunhu um'bofu, maaso, vakampelepesia amwabasie neke asooke. ²³ UYesu akankola uluvoko um'bofu jula, akahuma naghwope mu kikaaja kila. Akamfunyila amati mu maaso, neke akaviika mavoko ghaake pa mwene, akamposia akati, "Ukukyaga kimonga?" ²⁴ Um'bofufu jula akalola, akati, "Nikuvaagha avaanhу, neke vivoneke hwene mapiki ghaghenda!" ²⁵ UYesu akagomokela kuviika amavoko ghaake pa maaso gha m'bofu. vunofu ifiinu fyoni. ²⁶ UYesu ye ikuntavula avujaghe akati, "Ulekaghe kugomamoka ku Betisaida." ²⁷ UYesu na vavulanisivivua vaake, vakavuuka viluta mu fikaajo fino filyale piipi ni likaaja lya Kaisalia-Filipi. Ye vali mu sila akavaposia akati, "Avaanhу viiti une neene veeni?" ²⁸ Vakawmamula vakati, "Vamo viiti veeve Yohani uMwofughi, vamonga viiti veeve m'bili uEliya, avange viiti umo muvavili avalongosi." ²⁹ Akavaposia akati, "Umue mwiti neene veeni?" Upeteli akawmamula akati, "Uve veeve Kilisite." ³⁰ UYesu akavavuula kuuti navangam'bulaghe muunhu imhola iji. ³¹ Pepano akatengula

kukuvavulanisia avavulanisivua vaake kuuti, “Lunoghiile une Mwana ghwa Muunhu kuuva ni mhumuko nyanga na kukunua na vagojo na vatekesi na vavulanisi va ndaghilo na kubudua, neke ikighono ikya vutatu nisyuka.”³² Uyesu akajova amasio aghuo kisila kufisa. Pepano uPeteli akaluta nagwhope palubale, akatengula kukun'dalikila kuuti isio nasingawaghe.³³ Apuo uYesu akasyetuka, akavalola avavulanisivua vaake, pe akan'dalikila uPeteli akati, “Vuu ka apa ghwe setano uve, amasaaghe ghaako nagha Nguluve ulwene masaaghe gha vaanhу.”³⁴ UYesu akakemeela ilipugha ilya vaanhу na vavulanisivua vaake, akavavuula akati “Umeenhu juno ilonda kukumbingilila une, avuleke uvughane vwake, itavule ambingilaghe nambe kuuve kwe kufua.”³⁵ ULwakuva umuunhu juno ilonda kupoka uvwumi vwake, ujuo ikwambusia, looli juno ikwambusia uvwumi vwake vwimila une ni Mhola iNofu, ujuo ikuvupoka.³⁶ Lino, umuunhu ndepoonu ivumbulila kiki kuuva nu yumofu ywoni uvwa iisi, neke ambusie uvwumi vwake?³⁷ Nambe umuunhu ahumie kikim apyanisie pa vwumi vwake?³⁸ Umuunhu ghweni anang'haane une ni mbulanisio sango pa vaanhу va kisina iki ikihosia kino nakikum'bikila mwojo uNguluve, na juune ne Mwana ghwa Muunhu, nilaava nikwisa mu vuvalha vwa Nhaata palikimo na vanyamhola avimike, nilankaana umuunhu ujuo.”

Muliango 9

¹ UYesu akajova akati, “Kyang'haani niku-vavuula, vamonga nkate mulyumue mwe vano muli apa, navalafua kuhanga pano vikuvwagha uvutwa vwa Nguluve vvisile ni ngufu.” ² Ye fikilile ifighono ntanda, uYesu akavatoola uPeteli, uYakovo nu Yohani. Akaluta navoope ku kidunda ikitali, vakijekela, vakava veene. Ye vali pala, uYesu akanduka pamaaso ghaave, ³ nagha menda ghaake ghakava ghivalatika, mavalafu kyongo, nakwale unsukamenda pa iisi apa, juno ndepoonu ivalasia endendiiki. ⁴ Pe vakasetuka avavili avalongosi uEliya nu Moose, vijova nu Yesu. ⁵ Pepano uPeteli akam'buula u Yesu akati, “M'bulanisi, linono usue tukalaghe bahaapa. Lino, tujenge ifyeve fitatu: kimo kiive kyako, kimonga kya Moose, ikingi kiive kya Eliya” ⁶ UPeteli nalyalutang'hinie ajoве kiki, ulwakuva umwene na vanine vaale nu ludwesi. ⁷ Pepano likiisa ilifunde likavakupikila, likapulikika ilisio kuhuma mu lifunde liiti, “Uju ghwe Mwanango umughanike, mumpulikilasyaghe umwene!” ⁸ Nakalingi vakolola kuno kuno na kuno navakamwagha umuunhu ujunge, looli ju Yesu mwene. ⁹ Ye vali mu kidunda vikwika, uYesu akavakaana avavulanisivua vaake vala kuuti, navangampangi-laghe nambe muunhu sino vasivwene, kuhanga umwene uMwana ghwa Muunhu alaava asyukile kuhuma ku vafue. ¹⁰ Aveene vakali-gada ilisio linoajovileuayaesu, kumo vakiposaniagha veene viiti, “Kusyuka ukuo kwekuti

kiki?” ¹¹ Pepano vakamposia uYesu vakati, “Ongo avavulanisi va ndaghilo sa Moose viiti aliisa taasi uEliya, uKilisite ye akyale kuwkaisa?” ¹² UYesu akavamula akati, “Se seene, aliisa taasi uEliya, kuuti aling’hanie vunono sooni. kange nalilembilue mu Malembe aMimike kuuti, une ne Mwana ghwa Muunhu nilapmusivua kyongo na kubedua? ¹³ Lino nikuvavuula niiti, uEliya alisile, neke avaanhу vakam’bombela sino vakighanile aveene, ndavule lilembilue vwimila umwene.” ¹⁴ ye vifika, vakavaagha avavulanisivua avange vikaning’hana na vavulanisi va ndaghilo, vasyungutilue ni lipugha ilya vaanhу. ¹⁵ Avaanhу vala ye vikum’bona uYesu vakadegha kyongo, vakaguuna kwa mwene, vakamhungila. ¹⁶ Uyesu akavaposia akati, “Mukaning’hana kiki” ¹⁷ Jumonga nkate mu Kipugha, akamula akati, “Ghwe M’bulanisi, nimuletile umwanango kulyuve, ali lipepo lino likumpelela kuuva kinuunu. ¹⁸ Jaatu pano lim’bwene likumughwisa paasilikumpelela ahumyaghe ilitotofulo mu mulomo na kughwenula amiino, neke um’bili ghuswatuka. Navasuma avavulanisivua vaako valihumie, vakunua.” ¹⁹ Neke uYesu akavavuula akati, “Mwe kisina ikisina ikisila lwitiko! Nikalile numue unsiki ghwoni ughu, mukyale kukunhang’ania? Nikale ndaani numue? Muleete kulyune!” ²⁰ Vakam’besia kwa Yesu. Pe ilipepo lila likamughwisia paasi unsoleka jula, akasaghatalagha na kuhumia ilitotofulo mu mulomo. ²¹ Pepano uYesu akamposia uviise akati, “Ulu lulyamwandile lighi?” Akamwamula akati, “Kuhuma pa vwana. ²² Kekinga

lintupiike pa mwoto, pamonga likuntaangha mu malenga, Uvufumbue vwake lim'bude. ghwe Yesu, lino nave uli ngufu kuvomba lumonga, sivuo utusungukile, ututange. ²³ “UYesu akamwamula akati, “Ghwire nave nili ni ghufu kuvoma lumonga! Sooni sivobeka kwa muunhu unya lwitiko.” ²⁴ Apuo unya mwana jula akajova fijo.” ²⁵ UYesu ye ilola ilipugha ivona avaanhу vifikwongelela, pepano akalida-likila ilipepo iliamafu akati, “Ghwe lipepo ghw ukumpelela umwana uju kuuva kinuunu na mapule, nikukuvuula niiti, huma mwa muunhu uju nungamwingilaghe kange! ²⁶ Neke ilipepo ilio likakoola, likansukania kyongo, pe likahuma. Unsleke jula akahwana mfimba, vamona vakati, “Afwile!” ²⁷ Pepano uYesu akankola uluvoko, akamwinula unsokela jula, akiima. ²⁸ UYesu akingingila mu nyumba, avavulanisivua avaake ye vijekiile naghwope, vakamposia vakati, “Ongo usue tuveele tukunilue kukulidaga ilipepo lila?” ²⁹ UYesuakavamula akati, “Amapopo ndavule agha naghihuma vule vule, looli lulufuunyo lwene.” ³⁰ UYesu na vavulanisivua v, ulwakuva akavavulanisia aake, vakavuuka viluta kukilila ku Galilaya. Neke uYesu anakalagha umunhuu ujunge akagule pano pwale, ³¹ ulwakuva akava ikuvavulanisia avavulanisivua vaake kuuti, “Une ne Mwana ghwa Muuunhu nitapivikua mu mavoko gha vaanhу vano kyavikumbuda, neke ikighono ikya vutatu nisyuka.” ³² Avavulanisivua vaake navakalutang'hania luno ijoba, vakoghopa kukumposia. ³³ UYesu na vavulanisivua vaake ye vali mu sila,

avavulanisivua vakava vikaning'hana. Vakafika mu likaaja ilya Kapelenamu. Ye vingile mu nyumba, Yesu akavvaposia akati, “Muveele mukaning'hana kiki ye muli mu sila? ³⁴ Aveene vakajika kihih, ulwakuva vakakaning'hanagha kuuti ghwe veeni vakajika kimihe, ulwakuva vakakaning'hanagha kuuti ghwe veeni um'baha nkkate mu veene. ³⁵ UYesu ye ikallile, akavakemeela vala kijigho na vavili akavavula akati “Umuunhu juno ilonda kuuva ghwa kwanda avisaghe ghwa vusililo, kange m'bombi ghwa vooni.” ³⁶ Pepano akantoola umwana un'debe, akam'biika pakate, akamughumbatila, neke akavavuula akati, ³⁷ “Umuunhu juno ikumwupila umwana ndavule uju mu vughane veagho, ikunyupila une. Kange juno ikunyupila une, naiiva anyupiile, looli iiva amwupiile naju Nhaata juno asung'hile.” ³⁸ jumonga idagha amapeo mu litavua lyako, neke usue twankaana ulwakuva naghwa kipugha kiitu.” ³⁹ UYesu akati “Namunganganaghe, ulwakuva nakwale jun ivomba ifidegho mu litavua lyango, neke kange anjove fivi une. ⁴⁰ Umuunhu ghweni juno namulugu ghwitu, ali lubale lwitu. ⁴¹ Kange Umuunhu ghweni juno kuvapeela nambe utulenga, ulwakuva muli vaanhua Kilisite, kyang'haani nikuvuvavuula, uNglulue nangaleke kukumpeela. ⁴² UYesu aka-jova kange akati, “Umuunhu juno ikumwambusia kuvomba inyivi jumonga mu vadebe ava vano vikunyitika une, Iwale luuva kuba kwa muunhu ujoo kupinyilisivua ulwa ku singo na

kutaghua pa kyogho munyanja. ⁴³ Uluvoko lwako lungakwambusie, dumula. Yekuba kukwingila ku vvumi ni Lukovo lumo kukila kujigha na mavoko ghe ghaviili neke ulete ku lupumuko lwa mwoto ghuno naghusima lusiku. ⁴⁴ Muno amang'onyo ghaake naghifua, nambe umwoto naghusima. ⁴⁵ Nalu lughulu lukakwambusie, dumula. Yekuba kukwingilia ku vvumi uli mulema kukila kujigha na maghulu ghe ghaviili neke utaghue ku lupumuko lwa mwoto ghuno naghusima lusiku. ⁴⁶ Muno amango'nyo ghaake naghifua, nambe naghumwoto naghusima. ⁴⁷ Kange ilisio lyako lingakwambusie, ng'omotola, utaaghe. Yekuba kukwingilia ku vutwa vwa Nguluve ni liiso limo kukila kujigha na maaso ghe ghavili neke utaghue ku lupumuko lwa mwoto ghuno naghusima lusiku, ⁴⁸ Muno 'amang'onyo ghaake naghifua, nambe naghumwoto naghusima. ⁴⁹ “Avaanhu vooni vilivalasivua nu mwoto, ndavule ilitekelo vule livalasivua nu mwinyo. ⁵⁰ Umwinyo mnofu, leelo nave ghusupuke lwoni, uviike kiki neke ghukolele? Muvisaghe nu mwinyo nkate mulymue, mukalaghe nu lutrngaano.”

Muliango 10

¹ UYesu akavuuka iluta ku kighavo ikya Yudea, kukilila imwambo ija kikogha kya Yolidani. Amapugha gha vaanhу ghakava ghi-luta kange kwa mwene, pe akavavulanisyagha ndavule lwale lwiho lwake. ² Pepano aVafalisayi vamonga vakaluta kukumughela, vakam-

posia vakati, "Asi, lukwitikisivua mu ndaghilo siitu umughoosi kukuntavula un'dala ghwake?"

³ UYesu akavaposia akati, "UMoose alyavalaghilike kiki?" ⁴ Vakamwamula vakati, "UMoose alyitikisie kulemba ikalata ija kutavula un'dala na kukumuleka ⁵ UYesu akavavuula akati, "UMoose alyavalembiile ululaghilo uluo, ulwakuva namupulika mu sino muvulanisivua.

⁶ Kuhuma uNguluve ipela iisi, "Alyapelile umughoosi nu n'dala.' ⁷ Mu uluo umuunhu ikumuleka uviise nu ng'ina, neke ivisagha nu n'dala ghwake, ⁸ vavili ava viiva m'bili ghumo.' Apuo naviiva vavili kange, looli viiva m'bili ghumo. ⁹ Lino, kino uNguluve alungile, umuunhu nangalekanisyaghe."

¹⁰ Ye vingile kange mu nyumba, avavulanisivua vaake vakamposia imhola ija lisio ilio. ¹¹ UYesu akavamula akati, "Umuunhu ghweni juno itavula un'dala na kutoola ujunge, iiva m'bwaful amhokile un'dala ghwake untasi. ¹² Ghwope un'dala angamuleke umughoosi na kutolua kwa junge, ghwope iiva m'bwaful."

¹³ Avaanhu vakamuletela uYesu avaana avadebe avabasie kuuti avafunye, neke avavulanisivua vaake vakavadalikila avaanhu vala. ¹⁴ UYesu ye aluvwene uluo, akakalala, akavavuula avavuulanisivua vaake akati, "Muvaleke avaana avadebe visaghe kulyune. namungavasighaghe' ulwakuva uvutwa vwa Nguluve vwa vaanhu vano vali ndavule avaana ava.

¹⁵ Kyang'haani nikuvavuula niiti, umuunhu ghweni juno naikumwitika uNguluve ndavule umwana un'debe, naalingila mu vutwa vwa Nguluve." ¹⁶ Pe akava ikuvaghumbat-

ila avaana vala, akaviika amavoko ghaake pa veene kukuvaafuunya. ¹⁷ UYesu ye ivuuka iluta, umuunhu jumonga akiisa luvilo, akafughama pa mwene Yesu, akamposia akati, “Ghwe M’bulanisi ghwe nnofu, nivombe kiki neke niive nu vwumi uvwa kuvusila kusila?” ¹⁸ UYesu akamwamula akati, “Kki kukunhambula kuuti nili nnofu? Nakwale unnofu, looli ju Nguluve mwene. ¹⁹ Usimanyile indaghilo isa Nguluve:’ Nungabudaghe, nungawwafukaghe, nungahijaghe, nungolekaghe isa vudesi, nungasyangaghe, umwoghopaghe, umwoghopaghe uvaaso nu mamaajo.” ²⁰ Umuunhu jula akamwamula akati”M’bulanisi, isio sooni nisigadiliile kuhuma uvwana vwango.” ²¹ UYesu akamulola, akamughana, akam’buula akati, “Ghwaghilue ikiinu kimo. Ulute ughusie fyoni fino uli nafyo, neke indalama sino upatile uvapeele avakotofu. Apuo pe ghuuva ni kyuma kukyanya. Pepan ghwisaghe umbingililaghe.” ²² Umuunhu jula ye apulike isio, akiluka ku maaso, akavuuka asukuniile, ulwakuva akasaghagha ulwa kutavula ikyuma kyake kino kyale kinga. ²³ UYesu akalola imbale sooni, akavavuula avavulanisivua vaake akati, “Lutalamu kyongo avanya kyuma kukwingila mu vutwa vwa Nguluve!” ²⁴ Avavulanisivua vakadegha amasioghaake. UYesu akavavuula kange akati, “Vanango, lutalamu kyongo kukwingilila ku vutwa vwa Nguluve! ²⁵ Kihuugu ingamila pikila pa kalyoli ka honelo, Kkila ummofu kukwingila mu vutwa vwa Nguluve” ²⁶ Avavulanisivua vaake vakadegha kyogo, vakiposania vakati, “Pe veeni lino junno anoghiile

kupokua? ²⁷ UYesu akavalola akati, “Ku vaannhu lutalamu, neke kwa Nguluve sooni sivombeka.” ²⁸ Upeteli akam’buula akati, “loola, usue tufilekile fyoni, tutukuvilingilila uve.” ²⁹ UYesu akati, Kyang’haani nikuvavuula, umuunhu juno ajilekile inyumba, nambe avanine, nambe avalumbu, nambe ung’ina, nambe uviise, nambe avaana, nambe amaghunda vwimila une ni Mhola iNofu, ³⁰ ujuo mu masiki agha pelua figha kukila fino afilekile. pelua inyumba, avanine, na valumbu, nu ng’ina na vaana na maghunda. Nasi mhumuko sikumwaghagha. Kange unsiki ghuno ghukwisa alapelua uvwumi uvwa kuvusila kusila. ³¹ Neke vinga vano va kwanda valaaava va vusililo, ava vusililo valaava vakwanda. ³² UYesu na vavulanisivua vaake valyale mu sila vifiluta ku Yelusalemu. UYesu akava ikuvalongolela. Avavulanisua vaake vakadegha, nava vaanhу vano vakavigisaniagha vakoghopa. Pepano UYesu akavatoola kange vala kjigho na vavili, akaluta navoope palubale, akatengula pikuvavuula sino kyaivombeluа. ³³ Akati, “Lolagha! Taluta ku Yelusalemu, ukuo une ne Mwa ghwa Muunhu niluta Kukwohehelua ku vavaha va vatekesi na vavulanisi va ndaghilo. Aveene kyavikuhigha kuuti nibududue. kange kyavikumbiika mu mavoko gha vano na Vayahudii, ³⁴ voope vikunyovelegha, vikufunyilagha amati, vikung’hopagha ni mijeledi na kukumbunda. neke ikighono ikya vutatu nisyuka. ³⁵ Pepano avakina Sebedaayi uYakovo nu Yohani, vakaluta kwa yesu vakati, “m’bulanisi, tusuma utuvombele luno

tulodonda.” ³⁶ UYesu akavaposia akati, “Mulonda nivavombele kiki? ³⁷ Vakamwamula vakati, “Ghuliiva ghutema mu vuvalha vwako, tusuma na jusue tuvisaghe nuuvu, jumo ilake ulubale lwako ilwa kundio, ujunge ulwa kung’highi.” ³⁸ UYesu akavavuula akati, “Namukagwile luno musuma. Ndepoonu mutavwile ulwa vu-fue luno nikwofughua une?” ³⁹ Vakamwamula vakati, “Eena, tunoghiliile.” UYesu akavavuula akati, “Isila ija lupumuko jino nikilla une. ⁴⁰ Neke kukuvapeela kuuva nuune mu vuvalha vwago, jumo kundio jughe kung’highi kulyune, navutavulilua vwango. Looli uN-haata ghwango ghwe junno alavapeela vano avaling’hanikisie ng’haani.” ⁴¹ Avavulanisivua avange kijigho ye vapuliike iso, vatatengula kukunkalalila uYakovo nu Yohani. ⁴² Pepano u Yesu akavakemeela vooni, akavavuula akati, “Mukagwile kuuti avatwa va iisi vitema avaanhу vaave ni ngufu. kange vihufia ingufu isa vutavulilua vwave ku vavanda neke vavakundaghe mu sooni. ⁴³ Neke kulyumue nafye lungavisaghe. looli umuunhu junno ilonda kuuva m’baha ujuo avisaghe m’bombi ghwinu. ⁴⁴ Naju muunhu junno ilonda kuuva mulongosi, avisaghe nkami ghwа vooni. ⁴⁵ Na juune ne Mwana ghwа Muunhu nanilisile kuvombelua, looli nilisile kukuvavombela avange na kuhumia uvwumi vwango kuuti nivavange vinga.” ⁴⁶ Pepano uYesu na vavulanisivua vaake vakafika mu likaaja ilya Yeliko Pambele ye vihuma palikimo ni lipugha lyu vaanhу mu likaaja ilio, vakamwagha um’bofu ujuo akasumagha ifiinu. Ikighono

iko, alikalile palubale pa sila. ⁴⁷ Ye apuliike kuuti ghwe Yesu uMunasaleti ikila mu sila jila, akatengula pikemeela fijo akati, “Ghwe Yesu Mwana ghwa David, usungukile!” ⁴⁸ Avaanhu vinga vakava vikun'dalikila na kukum'buula kuuti ajike, neke umwene akaghina kuke-meela fijo akati, “Ghwe mwana ghwa Dvidi, usungukile!” ⁴⁹ UYesu akiima akati, “Munke-meela um'bofu jula vakati, “Ghukangasasyaghe, ima, ikukukemeela.” ⁵⁰ Pepano akataagha umwenda ghwake, akiimang'haning'haani iluta kwa Yesu. ⁵¹ UYesu akamposia akati, “Ghulonda nikuvombele kiki? Um'bofu jula akati, “M'bulanisi, nililonda nilolaghe.” ⁵² UYesu akam'buula akati, “Lutagha, usokile vwimila ulwitiko lwako.” Unsiki ghunghuo um'bofu jula akalolagha, kama'bingilila uYesu mu sila.

Muliango 11

¹ UYesu na vavulanisivua vaake vakava piipi kufika ku likaaja ilya Yelusalemu, ulubale ulwa kikaaja ikya Betifage ni kya Betania, piipi ni kidunda ikya Miseituni. Pepano akavasuung'ha vavili nkate mu vavulanisivua vaake, ² akati, “Mulute mu Kikaaja kino kili kuvulongolo Kul-yumue. Kyamukwingila mu kikaaja ikio, mukujaagha inyaana ja dogovi jikungilue. Idogovi igio, nambe muunhu naangalile kukujangan-galila. Ijio mwavule muleete. ³ Umuunhu angavaposie kuutu kiki muvomba uluo, mutisaghe, uMutwa ali nu vufumbue najo, igomosia unsiki n'debe vuvule.” ⁴ Avavulanisivua

vala vakajaagha inyaana ija dogovi, jikungilue pa nyumba jino jaale mulubale mu nsevo, pe vakajavula. ⁵ Avaanhу vamonga vano valyale piipi vakavaposia vakati,"Kiki mukujavula inyaana ja dogovi?" ⁶ Pepano avavulanisivua vakamula ndavule eveele avalaghile uYesu. ⁷ Avaanhу vala vakavaleka viluta na-joope. ⁷ Vakantwalila uYesu inyaana ja dogovi, pe vakatandika amenda ghaave pa dogovi, neke uYesu aakngalila. ⁸ Avaanhuvingga vakava vitandika amenda ghaave mu nsevo, vamonga vakatandikagha amataafi ghano vadenyile mu mapiki ghano ghaale mu maghunda. ⁹ Avaanhу vooni vano valyalongwile na vano valyale mumbele vakava ni njegheelo ija lukeelo viiti, "Aghinwaghe! Afunyilue junio ikwisa mu litavua lyu Mutwa uNguluve! ¹⁰ Vufunyilue uvutwa vuno vukwisa, ndavule vwale uvutwa vwa nhaata ghwitu uDavidi! Aghinwaghe uNguluve kukyanya! ¹¹ uYesu akafika mu likaaja ilya Yelusalemu, akingila mu nyumba inyimike ija kufunyila. Pe akolola vunofu iffimu fyoni. Ulwakuva jilyale vwilile, akaluta ku Betania palikimo na vavulanisivua vaake kijigho na vavili. ¹² Palwakilo ye vahumile ku Betania viluta ku Yelusalemu, uYesu jikam'bava injala. ¹³ Akaghuvona umpiki untini pa vutali ghuli na matundu minga. Akaveela kuuti pamo alakivona ikipeke, mu mpiki ghula. Neke ye afikile, nakakyagha nambe kipeke, akavona ghali gha matundu gheene, ulwakuva naghwale nsiki ghwa kukoma ifipeke. ¹⁴ uYesu akaghuvula almpiki ghula akati, "Kuhuma umusyughu

umuunhu ghweni naalalia lusiku ikipeke mu-lyuve." Avavulanisivua vaake vakapulika sino ajovile. ¹⁵ Ye vafikile mu Yelusalemu, uYesu akingila mu luvika ulwa nyumba inyimike ija kufunyila, akatengula kukuvadaga vano vananiagha indalama ni fitego ifya vaghusia ng'hunda. ¹⁶ Nakamwitikisyagha nambe jumo lukila ni kitwalo mu nyumba inyimike ija kufunyila. ¹⁷ Pe akavavulanisyagha avaahu akatisagha, "Nalilembilue kuuti, 'Inyumba jango jitambulwagha nyumba ja kufunyila ifisina fyoni? Neke umue muhambwile 'Mhanga ja valyasi!'" ¹⁸ Avavaha vatekesi na vavulanisi va ndaghilo, ye vapuliike imhola isio, vakanengula kulonda isila ija kum'buda, ulwakuva vakamwoghopagha pano avaanhу viga vakakelagha imbulanisio saake. ¹⁹ Ye vwilile, uYesu na vavulanisivua vaake vakahuma mu likaaja ilya ilya Yulusalemu' ²⁰ Palwkilo, ye kukiile, avakiile, vakakilila pa mpiki untini ghula, vakavona ghwumile ghwoni kuhuma pa kisikina. ²¹ UPeteli akakumbuka isa mpiki untini, pe akati, "Mbulanisi, lola umpiki ghuno ghwaghuna, ²² ghwumile!" UYesu akati, "Mumwitikaghe uNguluve. ²³ Kyang'haani nikuvuvavuula' umununhu ghweni angati ku kidunda iki, 'kumuka, ghutaaghe mu nyanja,' angave nu lwitiko ulusila nganighani mu mwojo ghwake, na kuhuviila kuuti sino ajovile sijovile sivombeka, ulufuunyo lwake lukwupilua. ²⁴ "Mu uluo nikuvuvuula kuuti, fyoni fino musuma pano mukufuunya, muhuvilaghe kuuti mupelilue, ifio fivisagha fiinu. ²⁵ Pano mukufu-

unya, muvusaghilaghe vano vavahokile, pe na jumue uNhaata ghwinu ughwa kukyanya iku-vapyanilagha uvuhosi vwinu. ²⁶ Nave namukuvasaghila avange vano vikuvalhoka, naju Nhaata ghwinu ughwa kukyanya naikuvapyanilagha amakole ghiinu.” ²⁷ UYesu na vavulanisivua vaake vakafika kange ku Yelusalemu, vakingila mu nyumba inyimike ija kufunyila. Uyesu ye ighendaghenda mula, avavahava vatekesi na vavulanisi va ndaghilo palikimo na vagoko vakamulutila. ²⁸ Vakamposia vakati, “Ghuvomba isi mu vutayulilua vwani?” ²⁹ UYesu akavavuula akati, “Na juune nikuvaposia lumonga, munganyamule, pe na juune nikuvavuula kuno vu huma uvutavulilua vuno nivombela isi. ³⁰ uvutavulilua vwa Yohani uvwa kwofugha vulyahumile kwani? Vulyahumile kwa Nguluve, ku vaanhу? Munyamule.” ³¹ Pe vakiposaniagha veene viiti, “Tungati, ‘Vulyahumile kwa Nguluve,’ kyaiti, ‘Ongo naamulyamwitiike?’ ³² Kange tungati, ‘vulyahumile kwa Nguluve,’ avaanhу navangitike.” Vakoghopa ilipugha ilya vaanhу ulwakuva vooni valyantang’hinie u Yohani kuuti m'bili gwa Nguluve. ³³ Pe vakamwamula uYesu vakati, “Natukagwile.” Gwhope uYesu akamula akati, “Na juune nanikuvavuula kuno vu huma uvutavulilua vuno nivombela isi.”

Muliango 12

¹ UYesu akatengula kujova na valangosi va Vayahudi mu fiwanikiso akati, “Umuunhu jumonga alyalimile umughuda, akavyala isabibu. Akajenga uluvigho kusyuta umughuda

ghwoni. Munkate, akajenga apa kuhujila isabibu. Kange akajenga pa vwimo apa kulolelelela umughunda. Akakodesia ku vaanhu umughuda ghula, neke umwene akakyula.

² Ye ghufikile unsiki ughwa kudonola isabibu, akansuung'ha um'bombi ghwake ku vano akakodisie kuuti antolele ilighavo lyake ilya mpeto. ³ Ye afikile um'bombi jula, avaanhu vala vakantova na kukumhumia kunji kisila kumpeela kiinu. ⁴ Akansuung'ha mu'bombi ujunge, ujuo ghwope vakantova, vakamulemasia ku mutu na kukum'bombela sino nasinoghiile.

⁵ Unyamughunda jula akansuung'ha kange um'bombi ujunge, ujo ghwe vakam'buda. Alyavasung'ha ile na vange vinga, vamo vakatovua, avange vakabudua. ⁶ "Kuvusililo, unya mughuda akasighala nu mwanaake umughahanike. Pe akansuung'ha jujuo akati, 'Umwango uju, kyavikumwoghopa.' ⁷ Neke avaanhu vala ye vamwaghile, vakapulling'hana vakati, 'Uju ghwe unya vuhaasi ghwa mugghuda ughu, tum'bude neke avuhaasi uvu vua vvitu!'

⁸ Vakankola, vakam'buda, pe vakankwesela kunji kuhuma mu mughunda ghula ughwa sabibu. ⁹ "Lino, ndepoonu unya mughunda jula kyaivomba kiki? Ikwisa ikuvabuda avaanhu vala, neke ikodesia ku vaanhu avange umughunda ghula. ¹⁰ Namuvalile ilisio ili? Lilembilue mu Malembe aMimike kuuti, "Ilivue lino avajengi valyalikanile, lye livue ilivaha ilya pa nguto. ¹¹ UMutwa Nguluvi ghwe mwene avombie ili, kange lya kudegha pamaaso ghiitu."

¹² Avavaha va vetekesi, avavulanisi va ndaghilo

na vavaha va vaanhу, valyakagwile kuuti mukihwanikiso iko akaava ikio akava ikuvajova aveene, pe vakalondagha isila ija kunkola. Neke ulwakuva vakaghopagha lya vaanhу, vakamuleka, vakavuuka viluta. ¹³ Pembele avalongosi vala, vakavasuung'ha vamonga mu kipugha ikya Vafalisayi na vavingilili va ntwa uHelode, kuuti valute vamwuvile uYesu mu masio ghano ijova. ¹⁴ Vakamulutila vakati, "Ghwe M'bulanisi, tukagwile kuti uve uli muunhu ghwa kyang'hani mu vwakyang'haani sino ilonda uNguluve. Asi, indaghilo sa Moose sikwitikisia kusonga isongo kwa kaisali?" ¹⁵ Neke uYesu akakagula uvukedusi vwave, akavavuula akati, "Kiki mukungela? Mundetele ihela nijilole? ¹⁶ Vakampeela. Akavoposia akati" Ikihwani nu vulembe fino fili mu hela iji fyani? Vakamwamula vakati, "Fya kaisali." ¹⁷ Apuo uYesu akavavuula akati, "Ifya kaisali, mumpelaghe uKaisali, ifya Nguluve, uNguluve." Pe vakan'degha kyongo. ¹⁸ Pambele aVayahudi ava kipugha kya Vasadukayi," vano vaktisagha nakwekule kusyuka avfue, vakaluta kwa Yesu vakamposia vakati, ¹⁹ "Gwhe M'bulanisi, uMoose alyatulembiile ululaghilo kuuti, nave umuunhu awfile neke amulekile un'dala kisila mwana, unnie anoghile kuhaala un'dala umwifile kuuti ampapile avaana unyakusila. ²⁰ Lino, kwewvalyale avavamuunhu lekelalubale. ²¹ ughwa kwandaakatoola un'dala, akafua kisila kuleka mwana. Ghwope ughwa vatatu, akafua vule. ²² Kuvusililo vooni lekelalubale vakafuakisilakuleka mwana. Pambele ghwope

n'dala umfwile, akafua. ²³ Lino, ikighono iky a kusyuka avaanhу vooni, umwifile jula iliiva n'dala ghwani mu vala lekelalubale? Ulwakuva vooni valyantolile." ²⁴ UYesu akavamula akati, "Umue musovile, namukagwile aMalembe aMimike, nambe ingifu sa Nguluv. ²⁵ Avafue valaava visyuka, nakwekulaava kutoola nambe kutolua, viliila ndavule avanyamhola ava kukyanya. ²⁶ Nguluve ghwa vafue, looli Nguluve ghwa vuumi. Umue musovile kyongo." Muhola ija kusyuka avafue, namuvalile mu kitabu iky Moose, pala ikihanji ye kiviika? Amaaka minga ye ghakilile kuhuma kufua kwa Abulahamu nu isaka nu Yakovo, uNguluve alyambulile uMoose akati, 'Une neene Nguluve ghwa Abulahamu, Nguluve ghwa Isaka, Nguluve kwa Yakovo.' ²⁷ Umwene naNguluve ghwa vafue, looli Nguluve ghwa vuumi. Umue musovile kyongo." ²⁸ Um'bulanisi jumonga ughwa ndaghilo akafika, akavaagha aVasadukayi vikaning'hana nu Yesu. Ye awwene uYesu ikuvamula vunofu, ghwope akamposia akati, "Mu ndaghilo sooni, ilwe luliku ululaghilo uluvaha?" ²⁹ UYesu akamwamula akati, "Ululaghilo uluvaha mu sooni lwe ulu, 'Pulikagha ghwe Isaeli, uMutwa uNguluve ghwitu ghwe Mutwa jumo mwene. ³⁰ umughanaghe uMutwa uNguluve ghwako nu mwonjo ghwako ghwoni, nu luhala lwako lwoni, ni ngifusako sooni. ³¹ Ululaghilo ulwa vuvili lwe ulu, 'Umughanaghe unnino ndavule ghukughana juuve. nakwelule ululaghilo ulunge kukila indaghilo. ³² Pepano um'bulanisi jula ghwa ndaghilo akati, "Lweli M'bulanisi! Ujovile

se seene kuuti, uNguluve ali jumo mwene, nakwale ujunge looli ghwe jujuo. ³³ lunoghiile kukumughana umwene nu mwojo ghwoni, nu luhala lwoni, ni ngufu sooni na kukumunaghha unuino ndavule ghukughanga juuve. Ulio lwe luvaha kukila ilitekelo lyoni lino litavulua kwa Nguluve.” ³⁴ UYesu ye avwene um’bulanisi ughwa ndaghilo amwamwile luhala, akam’buula akati, “Nuli patali kukwingila mu vutwa vwa Nguluve,” Kuhuma unsiki ughuo, nalyandiile muunhu kukumposia mulwa kuhuma unsiki ughuo, nalyandiile muunhu kukumposia mulwa kumughela. ³⁵ Uyesu ye ivulanisia ilipugha lya vaanhу mu nyumba inyimike ija Kukufunyila, akavaposia akati, “Lwandaani avavulanisi va ndaghilo viti uKilisite kina Dvidi? ³⁶ Ongo uDavidi jujuo vwimila kulongosivua nu Mhepo uMwimike, alyatiile. ‘UMutwa uNguluve alyam’bulile uMutwa ghwango, “Uuve nu vutavulilua palikimo nuune, kuhanga nikutange uvaleme avaako, uvateme.” ³⁷ Uyesu akafijovogha akatisagha, “UDavidi jujuo ikuntambula uKilisite iiti, ‘Mutwa.’ Lino, pe uKilisite ivisagha mwanaake ndaani?” Ilipugha ilya vaanhу kikampulikisyagha nu lukeelo. ³⁸ UYesu mu luvulaniso lwake akati, “Mughelaghe na vavulanisi va ndaghilo vano viiva nu lukeelo kughenda vafwalile isopeka inhali, kuuti avaanhу vavahungilaghe nu vwoghozi mu mapuulo. ³⁹ Pano vali mu masinagogi, vilonda kukukala ku fitengo ifya voghopua. ⁴⁰ Vikuvafumba avafwile ifiinu fyave, neke mu vukedusi vwave vikufuunya

inyifuunyo inhali kuuti vavoneke vagholofu, Avuo, uNguluve ilikuvapeela ulupumuko alukome.” ⁴¹ UYesu ye ali mu nyumba inyimike ija kufunyila, alikalile alungiime ku kyombo ikya kusopela ilitekelo. Apuo akava ilola avaanhу vinga vano vakava vitavula ilitekelo. Avamofu vinga vakatavulangha indalama nyinga. ⁴² Unsiki ughuo akiisa umukijuuva umfwile kange nkotofu, akatavula isendi ivili. ⁴³ Pepano uYesu akavakemeela avavulanisivua vaake, akavavuula akati, “KYang’haani nikuvavuula, umukijuuva umfwile uju umkotofu atavwile kukila avange vooni vanovasopile. ⁴⁴ Ulwakuva avange vooni vatavwile fidebe mu finga fino vali nafyo. Looli umukijuuva uju mu vukotofu vwake, atavwile fyoni fino fya kuntanga mu vwumi vwake,

Muliango 13

¹ Yesu ye ihuma mu nyumba inyimike ija kufunyila, um’bulanisivua ghwake jumonga akam’buula akati, “M’bulanisi, lola amavue na majumba agha vule ghalivuo!” ² U Yesu akamwamula akati, “Nikuvavuula niiti, ndavule mukughavona amajumba amakome agha, nalilasighala nambe livue lino lilighelama pa livue ilingi, ulwakuva ghooni ghilihemulua.” ³ U yesu akaluta pa kidunda ikya Miseituni, akikala alungiime ku nyumba inyimike ija kufunyila. Apuo uPeteli, u Yakovo, u Yohani nu Ndeleeya, ye vijekiile, vakamposia u Yesu vakati, ⁴ “Tusuma utuvuule, isio sino utuvulile silivombeka liighi? kivalilo kiki ikya ktuhufia kuuti unsiki uhgwa

kuvombeka isi sooni ghuli piipi?” ⁵ Pepano u Yesu akavavuula akati, “Muvisaghe maaso, umuunhu nangavasyangaghe, ⁶ ulwakuva vinga vilikwisa mu litavua lyango, nujunge itisagha, ‘Neene kilisite.’ avaanhу avuo vilikuvasyannga vinga. ⁷ Umue mulaava mupulika uvulugu ni njovo saake, mulekaghe pikwoghopa. Ndaluve ndaani isio silivoneka taasi, neke unsiki ughwene ughwa yusililo ghuuva ghukyale. ⁸ Ifighono ifio iisi iisi jilallwisagha ni iisi ijingi, kange uvutwa kulua nu vutwa kulua nu vutwa uvunge. Imbale ni mbale kwefiliiva ifisenyeena, kwejiliiva injala. Isio sooni vuuva vutengulilo, Ndavule uvuvafi uvwa mukijuuva, pano unsiki ugwa kupaapa umwana ghufikile. ⁹ Neke umue muvisaghe maaso, ulwakuva vilikuvutwala pa vuhighi na mu masinagogi, vilikuvatova. kange vilikuvatwala pa vanjagila na pa vatwa, ulkwakuva mukumbingilila une. Ughuo ghuuva ghwe nsiki ughwa kwoleka ulwitiko lwinu ku veene. ¹⁰ Imhola inofu umpaka jipulisivue mu iisi sooni, uvusilio ye vukyale kufika. ¹¹ “Pano viliiva vavakolile na kukuvatwala pa vuhighi, namungasaghaghe kuuti kyamujova kiki, umue mujovaghe kino mupelua unsikki ughuo. Ulwakuva namwmue muuva mujova, looli iiva ghwe uMwimike. ¹² Umuunhu ikumwohelagha unnine ku vanya vutavulilua kuuti abudue. Uviise ikumwohegha, voope avaana vikuvagalukilagha avapaafi vaave kuuti vabudue. ¹³ Avaanhу vooni vilikuvakalilagha ulwakuva mukumbingilila une. Neke juno ikuguda kuhanga kufika kuvusililo, ujоo ghwe

alakuluka.” ¹⁴ “ Neke mulaava muvwene ikiinu kino kipelela uvulamafu inyumba inyimike ija kufunyila, kyimile pavwimike pano nakinakinoghile kuuva, ¹⁵ juno ikwimba amasio agha alutang’haniaghe, apuo pepano vano vali mu Yudea vakimbililaghe ku fidunda. Juno ali pa kituvili, naangikaghe kutoola kimonga mu nyumba jaake. ¹⁶ Ghwope juno ali ku mughunda, naangagomokaghe ku kaaja kutoola umwenda ghwake. ¹⁷ Iga avakijuva vano viliiva vakunue na vano vilikwong’helesyagha ifighono ifio! ¹⁸ Lino, mufunyaghe kuuti isio sileke pikwisa amasiki agha ulusiku. Lino, mufunyaghe kuuti isio sileke pikwisa amasiki agha fula ni mhepo. ¹⁹ Kweluliiva ulupumuko luno nalughelile kuvoneka kuhuma uNguluve ipela iisi, kuhanga kufika umusyughu. Kane nalulavoneka lusiku. ²⁰ Nave uMutwa uNguluve naikepusia ifighono, ifio nakwale ughwa kukuluka. Neke vwimila avasalulua vaake, ilikepusia ifighono ifio. ²¹ “Unsiki ughuo umuunhu angati, ‘Lola! Ukilisite ali apa.’ nambe ‘Ali kula,’ namungikitaghe. ²² Ulwakuva vavili va vudesi. Avuo vihufyagha ifivalilo ni fidegho kuuti vavasofie avaanhу nambe avasalulua va Nguluve. Lino, ume muvisaghe maaso. ²³ ulwakuva nivavulile sooni, ye sikyale pikwisa.” ²⁴ Neke ifighio siliiva sikilile imhumuko isio, ‘ing’hiisi jilakupikila ilijuva, naghu mwesi naghulavalа. ²⁵ Inhondue silasanguka kuhuma,’ ni finu fyoni ifya kukyanya filasukanika. ²⁶ “ Pepano valambona une ne Mwana ghwa Muunhu nikwisa

mu mafunde ni ngufu nyinga nu vuvala.
²⁷ Neke nilavasuung'gha avanyamhola vango, vavakong'hanie avasalulua vango, kuhuma imbale sooni isa iisi. ²⁸ Mumanyilaghe ikihwaniikisio ikya mpiki untini. Pano inhaafi saake silemba na kuuva na matundu, makagulaghe kuuti amasiki gha fula ghali piipi. ²⁹ Fye lulaava, muliiva mukusivona sino noliike sivombeka, mukagulaghe kuuti nili piipi kukwissa. ³⁰ Kyang'haani nikuvavuula niiti, ikisina iki nakilakila kuhanga isi sooni sivombeke. ³¹ Uvulanga ni iisi filakila, looli amasio ghano naghalakila. ³² Neke ikighono nu nsiki ughwa kwisa une ne Mwana ghwa Muunhu, nakwale juno akagwile ambe avanyamhola kukyanya, nambe juune ne Mwana, looli ju Nhaata. ³³ Muling'haniaghe, kange muvisaghe maaso, (ulkakuva namukagwile: unsiki ughuo ghuliva liighi). ³⁴ Lulaava ndavule umuunhu juno ikyula, ikujileke ikaaja jaake mu mavoko gha vavombi vaaka na kukuvapeela nujunge imbombo jaake. kange ikum'buula juno ilolelela pa mulyango kuuti avisaghe maaso. ³⁵ Lino, umue mmuvisaghe maaso, ulwakuva namughukagwile unsiki ughwa kugomoka unya nyumba, pamo aliisa vwilile nambe kilo nkate, pamo pano kuhenga nambe lwakilo. ³⁶ Muvisaghe maaso kuuti alavang'hulania mughoneeliile. ³⁷ Sino nikuvavuula umue, nikuvavuula vooni. Muvisaghe maaso!"

Muliango 14

¹ Filyakyale ifighono fivili kuuva kyimikke kya pasaka na makete ghano naghavikilue ikilule, avanaha va vatekesi na vavulanisi va ndaghilo, vakava viflonda isila ija kunkola uYesu kisyefu kuuti vam' bude.

² Vakijovasyagha veene vakatisagha, "Nave tuuti tunkole ikighono ikyimike, avanhuu kyande vileeta amabaatu." ³ Uyesu alyale mu likaaja ilya Betania, mu nyumba ja Simoni juno ulutasi alyale ni buuba. Ye ikalile mu nyumba ijio ali pilia, akingila umukijuua jumonga, akolile isupa ija livue inya mafuta amanofu agha kupakala agha ndalama nyinga. Akadindula isupa, pe akakung'hilila pa mutu ghwa Yesu kukumwimika. ⁴ Avaanhu vamo vano pwevalyale vakakalala, vakijovasyagha vakatisagha, "Lwaki kunangania amafuta amanofu agha? ⁵ Ulwakuwa ghaale ghighusivua indinali filundo fitatu na kukila, neke indalama isio saaale sikuvatanga avakotofu." Pe vakan' dalikila umukijuua jula. ⁶ UYesu akati, "Muleke, kiki mukun'gasia umukijuua uju? Ambombiile imbombo inofu. ⁷ Avakotofu muli navoope jaatu, munoghiile kukuvatanga unsiki ghwoni. Neke une, nanili numue ifighono fyoni. ⁸ Umekijuua uju ambombiile vunofu mu fino aveele nafyo, apakile amafuta um' bili ghwano kukughuling' hania kusyilua. ⁹ Kyang'haani nikuvavuula niiti, pano iMhola iNofu jipulisivua mu iisi, naji mbombo jino avobile umukijuua uju' jijovwagha. Mu uluo

vikunkumbukagha umukijuuva uju.” ¹⁰ Pepano uYuuda Isikalioti, umo mu vasung' hua vala kijigho na vavili, akaluta ku vanah va vatekesi kuuti amwohele uYesu ku veene. ¹¹ Voope ye vapuliike, vakahovoka kyongo, vakamulagha kukumpeela indalama. Pepano uYuuda Isikalioti akatengula kulonda unsiki unno ughwa kumwohela uYesu. ¹² Ikighono ikya kwanda ikya kyimike kya makate ghano naghavikilue ikilule, pano vakabudagha ing' holo ija kyimike kya pasaka, avavulanisivua va Yesu vakamposia vakati, “Ghulonda tukuling'hanikise kuughi ukwa kuliila ikyimike ikya pasaka?” ¹³ Pepano uYesu akavomola vavili nkate mu vavulanisivua vaake akati, “Mulute ku likaaja ilivaha ilya Yelusalemu, mu sila mutang'hana umukinhaata itwikile ulusaaji lwa malenga. Ujuo ghwe mum'bingililaghe. ¹⁴ Kuhanga inyumba jino kyaikwingila. Apuo, mum'buule unya nyumba kuuti, 'UM'bulanisi iiti, kili kughi ikyumba ikya vahesia, pano panoghiile aliile ikyimike ikya Pasaka, palikimo na vavulanisivua vaake?’ ¹⁵ Umweene ikuvasoona ikyumba ikya ku gholoofa, ikyeleefu kino kinosivue. Mutuliang'hanikisie umuo.” ¹⁶ Avavulanisivua vala vakavuuka viluta ku likaaja ilio. Ye vafikile, vakasivonaa sooni ndaule uYesu aveele avavulile. Pe vakaling'hania ikyimike ikya pasaka. ¹⁷ Ye jifikile ivwilile, uYesu na vavulanisivua vaake kijigho na vavili vakafika mu nyumba jila. ¹⁸ Ye vali pilia, Yesu akati, “Nikuvavuula isa kyang'haaani, jumonnga mulyumue, ghwope ilia palikimo

nuune, itapikunyohela.” ¹⁹ Avavulanisivua vaake vakasukunala, nujunge akatengula kukumposia uYesu iiti, “Asi, neene?” ²⁰ UYesu akati, “Umuunhu ujuo, ghwa mu kipugha kiinu umue kijigho na vavili mwe vano musaasa nuune unkate mu kivughaana. ²¹ Une ne Mwana ghwa Muunhu nifua, ndavule lilembilue mu Malembe aMImike. Neke iga, umuunhu ujuo juno ikunyohela ne Mwana ghwa Muunhu! kiba umuunhu ujuo, ngale naaholwagha.” ²² Ye vali pilia, uYesu akatoola unkate akahongesia kwa Nguluve, akamenyulania, akavapeela avavulanisivua vaake akati, “Koogho, ughu ghwe m'bili ghwano. ²³ Pe akatoola ikikombe ikya luhuuje, akahongesia kwa Nguluve, akavapeela, vakunyua vooni. ²⁴ Akavavuula akati, “Iji je danda jango ija lufigo lwa Nguluve na vaanhу vaake, jino jikung'hika vwindila avaanhу vinga. ²⁵ Kyang'haani nikuvavuula niiti, une nanilanyua kange uluhuuje ulu, kuhanga pano niliiva ninyua uluhuuje ulupia ku vutwa vwa Nguluve.” ²⁶⁻²⁷ Pepano vakimba ulwimbo, pekavuuka viluta ku kidunda ikya Miseiyuni. Apuo uYesu akavavuula avavulanisivua vaake akati, “Ikilo ija musyughu umue mwени kyamukung'himbila, ulwakuva lilembilue mu Malembe aMimike, 'Nikuntova un'diimi, nasi ng'holo sipalasana.”. ²⁸ Akajova kange akati, “Neke niliiva nisiskyukile nilikuvalongolela kuluta ku Galilaya.” ²⁹ Upeteli akam'buula akati, “Nambe avange vooni vakuleke, une nanikukuleka!” ³⁰ UYesu akamwamula akati, “Kyang'haani nikukuvuula, ikilo jijiiji

ing'hongove ye jikya kuvika ulwa vuvili, uve ghuuva ung'hanile katatu.” ³¹ UPeteli akajova akakangasia akati, “une nanikukuleka lisiku, nambe kuuve kwe kufua palikimo nuve.” Voope avavulanisivua avange vooni vakajova vule vule. ³² UYesu na vavulanisivua vaake vafafika pamonga, panno pakatambulwagha Getisemani. Pe akavavyula avavulanisivua vaake akati, “Mukalaghe apa, pano une nikufunya.” ³³ Pe akantoola uPeteli, uYavovo nu Yohani, akaluta navoope pavulongolo padebe. Akatengula kusukunala kyongo na kutelateela. ³⁴ Akavavyula akati, “Umwojo ghwano ghuli nu lusukunalo ulukome, ghunoghanogha mulwa kufua. Mukale bahaapa, muvisaghe maaso.” ³⁵ Umwene akaluta pavulongolo padebe, akapupama paasi, akifuunya kwa Nhaata kuuti, nave lunoghile, unsiki ughwa lupumuko ghuleke kukumwagha. ³⁶ Akati, “Ghwe Nhaata, uve nakikutolile kimonga. NIsuma umbusikisie ikikombe ikya lupumuko. Neke nakwekuti uvombe mu vughane vwango, looli mu vughane vwako.” ³⁷ Ye ifunyile, akagomoka ku vavulanisivua vala, akavona vaghoneliile. Pe akam'buula uPeteli akati, “Simoni, ughoneliile? Ukunilue kuuva maaso nambe akavalilo kamo?” ³⁸ Pe akavavyula akati, “Muuve maaso, mufunyaghe kuuti ingelo sileke kukuvalema. Umwonjo ghutavwile, neke um'bili n'dwesi.” ³⁹ UYesu akaluta kukufuunyu kange, akajova amasio ghala. ⁴⁰ Ye ifunyile, akagomoka kange, akavona vaghonelile, ulwakuwa vaale ni tulu nyanga. Vakakunua ikya kujova. ⁴¹ Akaluta ulwa

vatatu kukufuunya. Ye agomwike, akavavuula akati, “Mujiighe mufighona na kupuumma? Lukwilile lino! Unsiki ghufikile ghuno une ne Mwana ghwa Muunhu nivikua mu mavoko gha vahosi. ⁴² Ima tulutaghe! Lolagha unya kunyohela ali piipi.” ⁴³ UYesu ye ajiighe ijoba navo, uYuuda jumo nkate mu vavulanisivua kijigo na vavili, akafika ni kipugha kya vaanhu vakolile ibamba ni mbunda. Avaanhу avuo valyasung’hile na vavaha va vatekesi, avavulanisi va ndaghilo na vagojo. ⁴⁴ UYuuda umwohesi alyavavuliile ng’haani avaanhу vala ikivalilo ikya kummanyа uYesu akati, “Juno kyanikunnnonela, ujоо iiva ghwe mwene, munkolaghe, mulutaghe naghwo mu vuloleeli.” ⁴⁵ UYuuda ye afikile uYesu akati, “M’bulsnisi.” Akannonela. ⁴⁶ Pe avaanhу vala vakankola uYesu. ⁴⁷ Neke jumonga mu vano valyimile pala, akasomola ibamba, akankotova unkami ughwa ntekesi um’baha, akan’dumula imbulughutu. ⁴⁸ UYesu akavaposia avaanhу vala akati, “Mwisile ni bamba ni mbunda kukung’holo une hwene nili mhijim’budi! ⁴⁹ Ongo jaatu navisagha numue nivulanisia mu nyumba inyimike ija kufunyila, namwang’holagha! Lino isi sihumila kukwilanisia sooni sino silembilue mu Malembe aMimike.” ⁵⁰ Peano avavulanisivua vaake vooni vakamuleke, vakakimbilia. ⁵¹ Neke unsoleka jumonga junо alitosisie isopeka akava ifikum’bingilila uYesu. Avalungu vala vakankola, ⁵² umwene akapukunyuka akaghuleka umwenda ghwake, akakimbila vufuula. ⁵³ Pe vakantwala uYesu kwantkesi

um'bahá. Uko kwe vakakong'haana avavaha va vatekesi vooni, avagojo palikimo na vavulanisi va ndaghilo. ⁵⁴ UPeteliakava ium'bingilila uYesu pa vtli. Pambel ghwopeakngila mu luviika ulwa nyumba ija ntekesi um'bahá, akikala ikwota umwotoliximo na vasikali avalolelel. ⁵⁵ Ppano avavaha va vateksi ni kipungha kya valogosi va Vayahudi vakava vilonda uvwolesi uvwa kumhingila uYesu kuuti vam'bude, neke navakaluvona lumonga. ⁵⁶ Avaanhu vinga vakolekagha isa vudesi vwimila umwene, neke uvwolesi vwave navukitng'hanagha. ⁵⁷ Vamo vakiima, vakoleka isa vudesi vakati, ⁵⁸ "Usue tukampuliike umuunhu uji iiti, inyimike ija Nguluve jino jijengilue na vaanhу, neke mu fighono fitatu nijenga ijingi jin najijengua na vaanhу". ⁵⁹ Vwope uvwolesi uvuo navukiting'hanagha. ⁶⁰ Pepano untekesi um'bahá akiima pakate pa vaanhу' akamposia uYesu akati, "Naghukwamula nambe lisio? Avaanhu ava vikwoleka kiki vwimila uve?" ⁶¹ Umwene uYesu akajikala kimhihe, naakamula nambe lisio. Untekesi um'haba akamposia kange akati"Uve veee kili kilisite, Mwana ghwa Nguluve uMwimikua?" ⁶² UYesu akamula akati, "Eena, neene. kange mulambona ne Mwana ghwa Muunhunitemile palikimo nu Nguluve unya ngufu, nikwisa mu mafunde kuhuma kukyanya." ⁶³ Untekesi um'bahá ye apuliike amasio aghuo akakalala' akademula umwenda ghwake iiti, "Lino pe tulonda vwakiki uvwolesi uvunge? ⁶⁴ Mupuliike ndavule ikuviika hwene Nguluve, ikumuligha kyongo uNguluve! Mwiti

ndaani umuunhu uju?” Vooni vakamhigha kuuti anoghiile kubudua. ⁶⁵ Avange vakategungula kukumfunyila amati, Bakan'dinda ku maaso, vakantova ni mbuli, vakamposia vakati, “Vila, veeni juno akutovile!” voope avasikali avaloleleli vakantoola, vakantova na mapi. ⁶⁶ UYesu ye ali munkate, uPeteli akajiighe pa luviika. Pepano akiisa umhinja um'bombi ghwa ntekesi um'baha. ⁶⁷ Akamwagha uPeteli ikwota umwoto, akamulola akati, “Na juuve uveele lumo nu Yesu uMunasaleti!” ⁶⁸ UPeteli akakaana akati, “Nanikagwile, kange nanisitang'hine sino ghujova!” Akahuma kunji ku luviika. Ing'hongove jikavika! ⁶⁹ Um'bombi jula akamwagha kange uPeteli, pe akavavuula vano pwevalyale pala akati, “Uju ghwe umo mu vala.” ⁷⁰ UPeteli akakaana kange. Unsiki n'debe vuvule, avaanhу vano pwevalyale pala vakam'buula kange uPeteli vakati, “kyang'haani uve uli umo mu vala, ulwakuva uve uli N'galilaya.” ⁷¹ Upeteli akaava ifikaana, akajiigha akati, “Kyang'haani umuunhu ujuo juno mujova, nanimmanyile!” ⁷² Unsiki ghughuo ing'hongove jikavika ulwa vuvili. Apuo upeteli akakumbuka ilisio lino uYesu am'buula kuuti, “Ing'hongove ye jikyale kuvika ulwa vuvili, ghuuva ughuuva ung'hanile katatu.” Ye akumbwike uluo, akatengula pilila kyongo.

Mulango 15

¹ Palwakilo ye kukiile, avavaha vateseki, avavulanisi va ndaghilo palikimo na vagojo,

vakapuling'hana. Vakankunga uYesu,
 vakantwala kwa ntwa uPilato kuuti ahighue.
² Upilato akamposia uYesu akati, “Asi, uve
 veeve Ntwa ghwa Vayahundi?” UYesu
 akamwamula akati, “Uve ujovile.” ³ Avavaha
 va vatekesi vakava vifikwoleka si nyanga
 isa kumpelela uYesu ahighue. ⁴ UPilato pe
 akamposia kange akati, “Kiki naghukwamula
 lumonga? Lolagha avaanhу ava vule vijova si
 nyanga isa kukuhigha.” ⁵ UYesu naalyamwile
 kimonga. Apuo uPilato akadegha. ⁶ Lwale
 lwiho kwa ntwa pa kyimike ikya Pasaka,
 kukun'dindululla uknkungua jumo juno
 avaanhу vasumile. ⁷ Kwealyale unkungua
 jumonga juno akatambulwagha Balaba.
 Umuunhu ujo alyakungilue palikimo na vaanhу
 avange, ulwakuva valyavombile uvugalusi na
 kubuda. ⁸ Avaanhу vano valykong'hanile
 vakava viluta kwa pilato kusuma kuuti,
 avavombele ndavule lwale lwiho lwake pa
 kyimike ikya Pasaka. ⁹ UPilato akavaposia akati,
 “Mulonda nivadindulile untwa ghwa vayahudi?”
¹⁰ UPilato alyavaposisie uluo ulwakuva
 alyakagwile kuuti, avavaha va vatekesi valyale
 ni kivini nu Yesu, Fye nambe valyantwalile kwa
 mwene ahighue. ¹¹ Neke avavaha va vatekesi
 valyavafundile avaaanhу vooni kuuti, vansuumе
 uPilato avadindulile uBalaba. ¹² Avaanhу
 vala ye vansumile, uPilato akavoposia kange
 akati, “Umuunhu uju juno mwiti ghwentwa
 ghwa Vayahudi, nim'bombe kiki? ¹³ Avaanhу
 vooni vakoova vakati, “Unkomelele pa
 kikovekano!” ¹⁴ UPilato akavoposia kange akati,

“Umuunhu uju avombile luviivi luki?” Aveene vakavaposia kukwova viiti, “Unkomelele pa kikovekano!” ¹⁵ UPilato akan’dindulila uBalaba, ulwakuva akalondagha pikulihovosia iipugha ilya vaanhу. pe akalaghaghia kuuti uYesu atovue ni mijeledi, ye atovilue, akavasikili vakankomelele pa kikovekano. ¹⁶ Avasikali vakantwala uYesu mu luviika lwa nyumba ja ntwa, pe avasikali vooni vakakong’haana. ¹⁷ Vakamfwasia isopeka indangaji ija kitwa, vakatenda ingeela ija mifua neke vakamfwika ku mutu. ¹⁸ Vakatengula kukumhungila ni mbedo viiti, “Kamwne ghwa Vayahudi!” ¹⁹ Vakava vikuntova ku mutu ni lilaasi na kukumfunyila amati. Kange vakafughamagha pa yesu na kukumwinamilia ni mbedo. ²⁰ Ye vam’bedile na kukunnenela, Vakamfuula isopeka jila, vakamfwasia amenda ghaake, pe vakamhumia kunji, viluta kukunkomelala pa kikovekano. ²¹ Ye vali mu sila, vakatang’hana nu muunhu jumonga juno akatambulwagha simoni, umhuna mu likaaja ilya Kileeni, ikwingila mu Yelusalemu. Usimoni ujuo alyaye viise ghwa Alekisanda nu lufo. Avasikali vakamwumilisia kupinda ikikovekano ikya Yesu. ²² Pe vakantwala uYesu pano pakatambulwagha Golgota, kwekuti, “Ling’ala lya mutu.” Ye ²³ vafikile, vakampeela uluhuuje uluhasing’hanie nu nkota kusilisia uvuvafi, umwene akasiita kunyua. ²⁴ Apuo vakankomelela uYesu, pa kikovekano, pe vakaghaana amenda ghaake mu sila js lusodolelo, kuuti nujunge atoole ghuliku. ²⁵ Ye vikunkomelela uYesu, ghwale

nsiki ghwa kavalilo kya vutatu palwakilo.

²⁶ Pakyanya pa kikovekano vakakomelela ikitapa kino valyalembile amasio gha, “ghwe ntwa ghwa vayahudi,” kuvonia unkole ghuno valyam’balile. ²⁷ Palikimo nu mwene, valyavakomeliile avaanhу avange vavili vano valye vahijivabudi, jumonga akava ulubale ulwa kundio, ujunge kung’highi. ²⁸ Apuo silyavoniike sino silembilue mu malambe aMImike kuuti, “Alyavalilue palikimo na vahosi.” ²⁹ Avaanhу vano vakava vikila nakukumwagha uYesu pa kikovekano, vakasukaniagha amatu ghaave vikumuligha, viiti, “Uwe ghwe juno ghwatisagha ghulimemula inyumba inyimike ija Nguluve na kujenga mu fighino fitatu, ³⁰ ika lino pa kikovekano ghupoke! “UYesu pakikovekano!

³¹ Voope avavaha va vetekesi na ndaghilo vakamwovelelagha vatatisagha, “avapokagha avange, neke ikunua kukupoka mwene. ³² Nave ghwe Kilesite, untwaghwa vaisilaeli, lino iiike pa kikovekano, tulole neke twitike.” Voope vano vakakomelilue palikimo nu mwene vakava vikumuligha. ³³ Ye ghufikile unsiki ghwa kavalilo aka ntanda pamwisi, ing’hiisi jikakupikila iisi jooni kuhangа kufika akavalilo aka budikalubale. ³⁴ Unsiki ugwa kavalilo aka budikalubale, uYesu akakoola fiijo akati, “Eloi Eloi, lama sabakitani?” Kwetuti, “Nguluve ghwango, Nguluve ghwango, ongo undekile?

³⁵ Vamo nkate mu vano pwevalyale pala, ye vapuliike uluo vakati, “Pulisikia! Ikunkemeela um’bili uEliya! ³⁶ Umuunhu mumonga akaluta

luvilo, akasuvika ikyenda mu luhuuje ulukali, akakiviika mu lulaasi, akam'besekesia uYesu pa mulomo kuuti amiime, akati, "Leka tulole, nave uEliya ikwisa kukumwisia pa kikivekano!" ³⁷ UYesu akakoola fijo, akakunguka. ³⁸ Unsiki ghughuo umwenda ghuno ghulyaghavinie pavili inyumba inyimike ija Nguluve, ghukademuka pavili kuhuma kukyana kufika paasi. ³⁹ Um'baha ughwa vasikali juno alyimile kilunge nu Yesu, ye am'bwene pano ikunguka akajova akati, "Kyang'haani umuunhu uju akaale mwana Mwana ghwa Nguluve!" ⁴⁰ Ye sivombeka isi sooni, pwevalyale avakijuva vano valyimile petali padebe vilola. Mu vakijuva avuo mwealyale uMaliya umhuma mu likaaja ilya Magidala, uSalome nu Maliya ung'ina ghwa yoose nu Yakovo un'debe. ⁴¹ Ava vakam'bingilagha na pikum'bombela uYesu ye ali ku Galilaya. Kwevalanye na vakijuva avange vinga vano valyalutile nu Yesu Ku Yelusalemu. ⁴² Isi sooni savombiike ikighono ikya kuling'hania isabati. Ye vwilile, iSabati. jikyale pitengula, ⁴³ akiisa uYosefu ughwa ku ALimataya, alyale mwoghopua mu kipugha ikya vahingi. Ghwope akaghululagha kukwisa uvutwa vwa Nguluve. Ujuo akikangasia, akaluta kwa pilato, akasuma um'bili ghwa Yesu. ⁴⁴ UPilato ye apuliike kuuti u Yesu afwile, akadegha kyongo. Akankemeela um'baha ughwa vasikili, akamposia kuutu uYesu ndaveele afwile kali. ⁴⁵ Ye apuliike uluo, akantavulila u Yosefu um'bili ghwa Yesu. ⁴⁶ UYosefu akaghula umwenda ughwa kunsylila u Yesu. Akisia

um'bili pa kikovekano, akaghuniengelela nu mwenda ghula. Pe akaghuviika mu mbiipa jino jabughulilue mu linhalavue, akabilukisia ilivue ilikome pa mulyango ghwa mbiipa.
47 UMaliya umhumma mu likaaja ilya Magidala nu Maliya ung'ina ghwa Yoose, vakapaagha pano ghuvililue um'bili ghwa Yesu. Vibilusisia ilivue pa mulyango ghwa mbiipa.

Muliango 16

1 Pakiwwilile ye jisilile iSabahati, umhumma mu likaaja ilya Magidila, uSalome nu Maliya ung'ina ghwa Yakovo, vakaghula amafuta amanono kuuti vakaghupake um'bili ghwa yesu. **2** Ikighonoko ikya kwasia mu mulungu, palwakilo ilijuva ye lidibula, vakaluta ku mbiipa.
3 Ye vali mu sila vakijovasyagha veene viiti, “Veeni juno kyaikutuvusikisia ilivue lila pa mulyiango ghwa mbiipa? **4** Ilivue lyale likome kyongo. Ye afikile, vakavona ilivue libilusivue.
5 Vakingila mu mbiipa, umuo vakamwagha unsoleka afwalile umwenda um'blafu, ikalile ulubale lwa kundio, pe vakakenyemuka kyongo.
6 Umwene unsokela ujuo akavavuula akati, “Namungakenyemukaghe. Mukumulnda uYesu ughwa ku Nasaleti juno akomelilupa kikovekano? Asyukile, na pwale apa! Lola pano vakam'bikile. **7** Mulute muvavuule avavulanisivua vaaake, kyongo uPeteli kuuti, alongwile ku Galilaya. Uko muluta mukum'bona ndavule alyavavulile.” **8** Ye vapuliike isio, vakadegha na kutetema, vakahuma kunji,

vakavuuka pa mbiipa vikimbila. Navakapanga kwa munhuunulwakuva vakava vikwoghopa.

⁹ UYesu ye asyukile palwakilo ikighono ikya kwasia mu mulungu, akihufia taasi kwa Maliya umhuma mu likiaaja ilya Magidala, juno alyam'busisie amapepo lekelalubale. ¹⁰ UMaliya akaluta kukuwapangila vano vakam'bingililagha uYesu, unsiki ughuno vakajiighe vasukuniile, vilila ifiua. Ye ¹¹ vapuliike kwa Maliya kuuti uYesu mwumi, kange am'bwene, navakitika'

¹² Pambele, uYesu akihufia ku vavulanisivua vavili mu kihwani ikingi. Avavulanisivua avuo valyahumil ku Yelusalemu, vakalutagha ku kikaaja ikya pa vupiipi. ¹³ Voope vakaluta vakavapangila avajanave, pooope navakitika. ¹⁴ Kange, uYesu akihufia ku vavulanisivua kijigo na jumo, unsiki ughuno vakava vilia. Akavadalikila ulwakuva valyale kukwitika uvwolesi vwa vano valyam'bwene ye asyukile. ¹⁵ Pepano uYesu akavalaghila avavulanisivua vaake akati, "Mulutaghe muiisi jooni mupulisayaghe iMhola iNofu ku vaanhу vooni. ¹⁶ Juno ikwitika na kukwofughua, ujuo alakuluka. Neke juno naikwitika, alahighua.

¹⁷ Kange vanoviitike, vivombagha ifidegho ifi: mu litavua lyano vidagagha amapepo, kange vijovagha mu njovele imhia. ¹⁸ Vangakole injoka, nambe vanganyue inyambikila, navangafue. kange vivikagha amavoko ghaave pa vatamu, avatamu visokagha." ¹⁹ UMutwa uYesu ye ajovile navo, pe akatolua kuluta kukyana, akava nuvutavulilua palikimo nu Nguluve. ²⁰ Pepano

avavulanisivua vaake vakalutagha kupulisia kwoni iMhola iNofu. UMutwa akavombagha imbombo palikimo na veene, akavapelagha ingifu isa kuvomba ifidegho fino fyale fivalilo kuhufia kuuti iMhola iNofu jino vipulisia ja kyang'haani.

**Vwanji Bible
The New Testament in the Vwanji language of
Tanzania**

copyright © 2020 Door43 World Mission Community

Language: Kiwanji (Vwanji)

Translation by: Door43 World Mission Community

Contributor: Cloud Roman, ITTO, Mwj. Lucas Ndugu, Tiralaleli Ndugu, Julieth Ngogo, Vwanjimt

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2020-11-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 11 Nov 2020

0fe8b31a-d7bb-5580-ae6c-d8de2d786d46